

ILMASTONMUUTOS POLIITTISENA PELINÄ

**Poliittinen analyysi vuonna 2007 pidetystä Yhdistyneiden
kansakuntien turvallisuusneuvoston
ilmastonmuutoskokouksesta**

**Karjalainen Minna
Pro gradu -tutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden
ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2017**

TIIVISTELMÄ

ILMASTONMUUTOS POLIITTISENA PELINÄ Poliittinen analyysi vuonna 2007 pidetystä Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston ilmastonmuutoskokouksesta

Karjalainen Minna
Pro gradu -tutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Ohjaaja: Korhonen Pekka
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2017
Sivumäärä: 73

Tutkielmassa tarkastellaan Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvostossa 17.4.2007 käytyä ilmastonmuutoskokousta, jossa oli tarkoituksena keskustella ilmastonmuutoksen turvallisuusuhista. Tämän sijaan kokouksessa päädyttiin väittelemään siitä, onko neuvosto sopiva foorumi aiheen käsittelyyn. Siten kokouksessa ilmastonmuutokseen liittyvä keskustelu linkittyi voimakkaasti turvallisuusneuvoston tehtäväkentän kysymyksiin.

Tutkielmassa analysoidaan sitä, kuinka kokoukseen osallistuneet valtiot argumentoivat turvallisuusneuvoston sopivuutta käydä keskustelua ilmastonmuutoksesta ja miten ne samalla määrittivät tilanteen vakavuutta. Aineisto koostuu kokouksen puheenvuoroista ja niihin liittyvistä asiakirjoista, joita avataan poliittisen lukutavan sekä retoriikan tulkinnan avulla. Kokouksen valtioiden tulkitaan jakaantuvan viiteryhmiin puheenvuorojensa perusteella. Tutkielmassa määritellyt viiteryhmät ovat jälkitekollistuneet moraaliset valtiot, neuvoston osuutta kannattavat ilmastonmuutoksesta haavoittuvat valtiot, neuvoston osuutta vastustavat kehittyvät maat ja prestiisiään ylläpitävät suurvallat. Kaksi ensimmäistä viiteryhmää kannattavat ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa, koska ne määrittelevät ilmastonmuutoksen kansainvälisen turvallisuuden vaarantavaksi turvallisuusuhaksi. Kaksi jälkimmäistä viiteryhmää vastustavat ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa, koska ne eivät määrittele ilmastonmuutosta turvallisuusuhaksi. Viiteryhmien puheenvuoroissa käytetään ympäristön konfliktin, inhimillisen turvallisuuden ja kansallisen turvallisuuden diskursseja.

Kokous on tulkittavissa päätöksentekonäytökseksi, jolloin tilanteessa ei ollut kyse ensisijaisesti ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkien ratkaisemisesta, vaan viiteryhmien esiintymisestä ja mielikuvien rakentamisesta yleisölle merkittävällä kansainvälisellä foorumilla. Kokouksen osallistujat ennakoivat, että aiheen eteneminen neuvostossa on epätodennäköistä joidenkin neuvoston pysyvien jäsenvaltioiden ilmastopoliittisten ratkaisujen vuoksi. Viiteryhmät kuitenkin hyödyntävät tilanteen poliittisten agendojensa ajamiseen. Kannattavat viiteryhmät tavoittelevat ilmastonmuutoksen turvallisuusuhille huomiota, jota vastustavat viiteryhmät eivät taas halua. Yhtäältä kokous ilmentää muutoksia aikakauden ilmastonmuutosdiskursseissa. Toisaalta se ilmentää turvallisuusneuvoston tehtäväkentässä tapahtuneita muutoksia, jotka osaltaan liittyvät neuvoston auktoriteettiin kansainvälisissä suhteissa.

Avainsanat: Ilmastonmuutos, kansainvälinen ilmastopoliitikka, päätöksentekonäytös, turvallisuusdiskurssit, turvallisuusneuvosto

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
1.1 Turvallisuusneuvoston kokous ilmastonmuutoksen turvallisuushista	4
1.2 Turvallisuusneuvoston auktoriteetti kansainvälisissä suhteissa	6
1.3 Tutkielman tehtävä ja tutkimuskysymys	8
1.4 Aineisto	10
1.5 Tulkintastrategiat	11
1.5.1 Poliittinen lukutapa	11
1.5.2 Retoriikan tulkinta.....	12
2 LÄHTÖKOHDAT PUHEENVUOROILLE	15
2.1 Puhujat	15
2.2 Yleisö	17
2.2.1 Asiantuntijat.....	18
2.2.2 Kokouksen ulkopuoliset toimijat	19
2.3 Tilanne	20
2.3.1 Arvovalta diplomaattiseremonioissa	21
2.3.2 Mielikuvapolitiikka päätöksentekonäytöksissä	23
3 KOKOUKSEN PUHEENVUOROT	25
3.1 Kannattavat näkökulmat	28
3.1.1 Ilmastonmuutos uhkana kollektiiviselle turvallisuudelle	29
3.1.2 Ilmastonmuutos konfliktin aiheuttajana	33
3.1.3 Haavoittuvuuden ytimessä.....	38
3.1.4 YK:n toimielinten välinen yhteistyö	41
3.1.5 Tietoisuuden jakaminen.....	43
3.2 Vastustavat näkökulmat	47
3.2.1 Mandaatin puuttuminen	48
3.2.2 Ilmastonmuutos kestävän kehityksen asiana	50
3.2.3 Muiden tontilla.....	52
3.2.4 Epädemokraattisuus ja päätöslausemien sitovuus	54
3.2.5 Jännite kehittyvien ja jälkitekollistuneiden maiden välillä	56
3.2.6 Huomion kääntäminen arvovaltaan.....	57
4 LOPPUPÄÄTELMÄT	61
AINEISTO	67
LÄHTEET	68
MEDIALÄHTEET	73

1 JOHDANTO

Erilaiset kriisit, riskit sekä turvallisuusuhat voivat heiluttaa maailmanjärjestystä. Globaaleja uhkia pidetään modernille maailmalle ominaisina. Eräs näistä potentiaalisista turvallisuusuhista on ilmastonmuutos, joka on yksi aikamme kiistellyimpiä kansainväliseen politiikkaan kuuluvia aihealueita. Ensimmäinen teoria ilmastonmuutoksesta kehitettiin jo 1800-luvun lopulla, mutta aiheen käsittely kansainvälisillä foorumeilla alkoi vasta reilu sata vuotta myöhemmin. Viimeiset parikymmentä vuotta ilmastokokousten teemoina ovat olleet ilmastonmuutoksen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset.

Vuonna 2007 ilmastonmuutosdiskursseissa tapahtui käänne. Tällöin ilmastonmuutoksen yhteyteen alettiin liittää entistä voimakkaammin edellä mainittujen vaikutusten lisäksi myös turvallisuusuhkakuvia. (esim. Trombetta 2012.) Samana vuonna 17. huhtikuuta Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvostossa järjestettiin ensimmäistä kertaa avoin kokous ilmastonmuutoksen turvallisuusuhista. Kokouksen alustaviksi teemoiksi oli määritelty *energia, turvallisuus* ja *ilmasto*. (United Nations 2007.)

Olen jakanut tämän pro gradu -tutkielman johdannon viiteen osaan. Ensimmäisessä kahdessa luvussa esittelen tutkielman kohteeksi valikoitunutta turvallisuusneuvoston ilmastonmuutostokokousta ja turvallisuusneuvoston auktoriteetin näkökulmia. Tutkielman aiheeseen johdattelun jälkeen jatkan tutkimuskysymyksen, aineiston ja tulkintastrategioiden esittelyyn.

1.1 Turvallisuusneuvoston kokous ilmastonmuutoksen turvallisuusuhista

Turvallisuusneuvoston ilmastonmuutostokokouksen tarkoituksena oli käsitellä ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkia. Kokousta voi sanoa historialliseksi, koska se oli ensimmäinen kerta, jolloin turvallisuusneuvostossa käsiteltiin ilmastonmuutosta. Kyseisen kokouksen jälkeen neuvostossa on käsitelty ilmastonmuutosta useamman kerran, esimerkiksi vuosina 2011, 2013 ja 2015 (ks. United Nations 2011; United Nations 2013; United Nations 2015).

Kokouksen kutsui koolle neuvoston silloinen puheenjohtajamaa Britannia. Kyseessä oli niin sanottu avoin kokous, mikä merkitsi sitä, että kokoukseen saivat osallistua sellaiset valtiot, joita käsiteltävä aihe koskee (ks. United Nations Security Council 1983, 7). Kokoukseen osallistui paljon turvallisuusneuvoston ulkopuolisia valtioita eri puolilta maailmaa. Ilmastonmuutos on globaali ongelma, joten se myös vaatii globaalien tason vastauksia.

Kokouksessa oli tarkoitus pohtia, millaisia turvallisuusuhkia ilmastonmuutos voi aiheuttaa ja kuinka kansainvälisen yhteisön tulisi vastata näihin uusiin uhkakuviin. Ilmastonmuutoksen uhka-arviointien lisäksi kokouksessa puhutti turvallisuusneuvoston rooli suhteessa ilmastonmuutosdebattiin. Jälkitekollistuneet valtiot ja varsinkin pienet kehittyvät saarivaltiot kannattivat ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa. Moni kehittyvien maiden edustajista taas piti ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa sopimattomana. Myös enemmistö turvallisuusneuvoston pysyvistä jäsenvaltioista kritisoi kokousta, sillä Kiina, Venäjä ja Yhdysvallat eivät nähneet neuvostoa oikeana paikkana ilmastonmuutoksen käsittelyyn. Kokousta kritisoivien toimijoiden mielestä turvallisuusneuvoston mandaatti ei kata ilmastonmuutoksen käsittelyä. Monet kokouksessa esitetyt puheenvuorot keskittyivät pelkästään siihen, voiko turvallisuusneuvostossa käsitellä ilmastonmuutosta. Tällöin ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkien määrittely jäi toissijaiseksi aiheeksi.

Kokouksessa tuli esille samanaikaisesti kaksi eri ilmiötä. Ensimmäkin kokous oli jatkumoa kansainväliseen ilmastonmuutosdebattiin ja ilmastonmuutokseen määrittelemiseen turvallisuusuhkana. Toiseksi kokous ilmensi turvallisuusneuvoston mahdollista auktoriteetin sekä legitimitietin kasvua kansainvälisissä suhteissa. Neuvoston auktoriteetin kasvu liittyy siihen, että se ottaa käsiteltäväkseen yhä uudenlaisia asiakokonaisuuksia. Ilmiöt liittyvät toisiinsa ja kyseessä on maailmanpolitiikan turvallisuuskäsitteistön uudentuminen. Turvallisuuden käsite on sidoksissa aikakauteensa. Nykymaailmassa uhkakuvat ovat laajentuneet perinteisistä uhista monimuotoisempiin uhkiin, jotka vaativat kansainväliseltä yhteisöltä uudenlaisia vastauksia. Myös turvallisuusneuvosto joutuu ottamaan kantaa uusiin maailmanrauhaa uhkaaviin asioihin turvallisuuden käsitteen muuttuessa.

Ilmastonmuutoksen käsittely turvallisuusneuvostossa korostaa aiheen ja kokouksen erityisyyttä. Kokouksen erityisyys johtuu turvallisuusneuvoston auktoriteetista ja asemasta kansainvälisissä suhteissa. Turvallisuusneuvoston päätehtävänä on huolehtia maailmanrauhasta ja turvallisuudesta YK:n peruskirjan valtuuttamana (United Nations 1945, 9). Neuvostoa voidaan pitää merkittävimpänä kansainvälisenä instituutiona (esim. Cronin & Hurd 2008a, 3). Tästä syystä kansainvälinen ilmastodebatti nousi tietyllä tavoin kokouksessa aivan uudelle tasolle. Seuraavassa luvussa avaan turvallisuusneuvoston auktoriteetin muutoksia, jotka osaltaan antavat näkökulmia myös vuonna 2007 käytyyn ilmastonmuutoskokoukseen.

1.2 Turvallisuusneuvoston auktoriteetti kansainvälisissä suhteissa

Tässä luvussa pyrin asemoimaan turvallisuusneuvoston auktoriteettia ja toimintatyyliä suhteessa siihen maailmanpoliittiseen tilanteeseen, joka kiinnostukseni kohteena olevan kokouksen aikaan oli ajankohtainen. Siten on huomioitava, että kuvailut neuvoston auktoriteetista eivät välttämättä vastaa enää nykytilannetta. Turvallisuusneuvoston silloisen auktoriteetin ymmärtäminen on tärkeää ilmastonmuutoskokouksen tulkitsemisen kannalta, koska auktoriteettinsa turvin neuvosto voi käsitellä yhä uudenlaisia maailmanpolitiikkaan liittyviä kysymyksiä, kuten ympäristö- ja ilmastoasioita.

Turvallisuusneuvoston auktoriteetti ja toimintatyyli ovat olleet muutoksessa kylmänsodan jälkeen, mikä on osaltaan vaikuttanut turvallisuuden käsitteen laajenemiseen. Neuvoston auktoriteetin määrä liittyy olennaisesti sen tekemiin turvallisuusmääritelmiin. Ylipäätään auktoriteetin käsitettä voi avata sosiologisesta näkökulmasta, jonka mukaan toimijoiden kokiessa sääntöjen tai hierarkian legitiimiksi syntyy auktoriteettia. Neuvoston merkitys ja rooli kansainvälisissä suhteissa sitoutuvat vahvasti legitimitetin sekä lopulta auktoriteetin käsitteisiin. (Hurd 2008, 27.) Neuvoston formaali rakenne ei ole muuttunut ajan kuluessa kuin kerran, mutta sen nauttima auktoriteetti ja siten merkitys kansainvälisissä suhteissa on ollut muutoksille altis (Cronin & Hurd 2008b, 202).

Turvallisuusneuvosto toimi 2000-luvun alussa hyvin erilaisessa tilanteessa kuin perustamisaikanaan toisen maailmansodan päätyttyä. Neuvoston alkuaikoina

turvallisuuden käsite keskittyi kapeasti kansalliseen turvallisuuteen, johon kuuluivat muun muassa jäsenvaltioiden alueellinen sekä poliittinen itsenäisyys. (Cronin & Hurd 2008b, 200.) YK:n peruskirjan alkuperäinen oikeudellinen turvallisuuden määritelmä liittyi mahdollisen tai suoran sotilaallisen uhan estämiseen. Neuvosto sai uhkien määrittelyyn laajan poliittisen tulkinnanvaran, näin päätöksentekovaltaa ei annettu pelkästään kansainväliselle tuomioistuimelle. (Andreopoulos 2008, 108.)

Muutokset maailmanpolitiikassa ovat vaikuttaneet turvallisuuden käsitteen uudelleen muotoutumiseen. Viime vuosikymmeninä turvallisuusneuvosto on laajentanut turvallisuuden käsitettään ja samalla myös omaa toiminta-alueitaan. (Cronin & Hurd 2008a, 13.) Ensimmäisiä esimerkkejä turvallisuusneuvoston käsittelemien aihealueiden laajenemisesta oli sisällissotien määrittelemisen kansainvälistä turvallisuutta uhkaaviksi tekijöiksi (White 1996, 173). Viime vuosikymmenten aikana neuvoston turvallisuuskäsitteistö on laajentunut koskemaan muun muassa sotarikoksia, ihmisoikeuksia, humanitaarisia kriisejä ja siviileiden turvaamista (Cronin 2008, 57).

Turvallisuusneuvostossa on inhimillistetty turvallisuuden käsitteistöä, jolloin humanitaariset kriisit on esitetty tilanteiksi, jotka vaativat neuvoston väliintuloa. Ihmisoikeudet on turvallistettu ja niistä on tullut osa *high politicsia*. Turvallisuusdiskurssin jatkuva laajentaminen antaa halukkaille tahoille paremmat mahdollisuudet voimankäyttöön. (Andreopoulos 2008, 105–106, 123–124.) Ilmastonmuutoksen määrittelemisen turvallisuusuhkana liittyy turvallisuuden käsitteen inhimillistämiseen, koska ilmastonmuutos esitetään humanitaaristen kriisien laukaisijana. Neuvoston turvallisuuden käsitteistön inhimillistäminen sopii myös tarkastelemaani vuoden 2007 ilmastonmuutoskokoukseen.

Turvallisuusneuvoston auktoriteetin ja merkityksen kansainvälisissä suhteissa voi olettaa olleen nousussa 2000-luvun alussa, koska sen käsittelemät aihe-alueet olivat laajentuneet huomattavasti. Kylmän sodan aikana turvallisuusneuvoston mandaatti maailmanrauhan ylläpitäjänä ei ollut läheskään yhtä vahva. Turvallisuusneuvoston auktoriteetti rakentuu lopulta ennen kaikkea siitä, että jäsenvaltiot pitävät neuvoston asemaa oikeutettuna. (Cronin & Hurd 2008a, 13.) Jäsenvaltioiden mielestä neuvosto on ollut oikeutettu tekemään päätöksiä, vaikka kaikkia sen toimintoja ei ole hyväksytty kritiikittä. Turvallisuusneuvoston jäsenten välinen poliittinen konsensus on ollut avainasemassa

neuvoston mandaatin laajentumisessa. (Cronin 2008, 57.) Kyseinen näkökulma avaa mielestäni neuvoston mandaatin luonnetta. Valtiot ovat hyväksyneet sen auktoriteetin maailmanrauhan turvaajana ja asemansa turvin neuvosto voi käsitellä yhä uudenlaisia asiakokonaisuuksia.

Keskeinen asia turvallisuusneuvoston auktoriteetin suhteen on se, että siltä odotetaan toimia tositilanteissa. Neuvoston legitimitetti kärsii, jos se ei toimi tällöin. (Cronin & Hurd 2008a, 17.) Vuoden 2007 turvallisuusneuvoston ilmastonmuutoskokoukseen liittyy turvallisuusuhkien uudelleen määrittely ja odotukset neuvoston tulevasta toiminnasta. Siten ilmastonmuutoksen määrittelemisen kansainvälistä rauhaa uhkaavaksi turvallisuusuhaksi on osaltaan painostanut neuvostoa aiheen huomiointiin. Neuvoston auktoriteetti ja turvallisuuskäsitteistön inhimillistyminen näkyvät myös kokouksen puheenvuorojen argumenteissa. Nämä kaikki asiat liittyvät tämän tutkielman tutkimuskysymykseen, jonka esittelyyn voidaan siirtyä aiheen pohjustuksen jälkeen.

1.3 Tutkielman tehtävä ja tutkimuskysymys

Vuoden 2007 turvallisuusneuvoston ilmastonmuutoskokous antaa hyvät lähtökohdat tutkielman tekemiseen. Kiinnostavia näkökulmia tutkijalle antavat ilmastonmuutoksen käsittely neuvostossa ensimmäistä kertaa, neuvoston auktoriteetissa tapahtuneet muutokset ja turvallisuusuhkien liittäminen ilmastonmuutokseen. Nämä kaikki asiat liittyvät olennaisesti tutkimuskysymykseeni, jonka esittelen tässä luvussa.

Alkuperäinen tutkimusintressini oli ilmastonmuutosta vastaan toimiminen globaalilla tasolla. Tässä asiayhteydessä turvallisuusneuvostossa esitetyt argumentit ilmastonmuutoksesta eivät kuitenkaan olleet tutkimuksellisesta näkökulmasta riittävän kiinnostavia, koska niitä oli selvitetty jo muissa tutkimuksissa (ks. Detraz & Betsill 2009; Kurz 2012). Siitä huolimatta turvallisuusneuvoston vuoden 2007 ilmastonmuutoskokous osoittautui erityisen mielenkiintoiseksi tutkimuskohteeksi, koska kokouksessa ilmastonmuutokseen liittyvä debatti linkittyi voimakkaasti YK:n toimintarakenteeseen ja erityisesti turvallisuusneuvoston mandaattiin kytkeytyvään keskusteluun. Tutkimukseni kiinnostuksen kohteeksi valikoitui lopulta se, miten turvallisuusneuvostossa käytetään

argumentteja ilmastonmuutoksesta, miten niillä kamppaillaan ja ketkä tätä kamppailua käyvät.

Siten keskeinen tutkimuskysymykseni on:

Kuinka kokoukseen osallistuneet valtiot argumentoivat turvallisuusneuvoston sopivuutta käydä keskustelua ilmastonmuutoksesta ja miten ne samalla määrittivät tilanteen vakavuutta?

Tällä tarkoitan sitä, että tulkitsen vuoden 2007 turvallisuusneuvoston ilmastonmuutoskokouksessa esitettyjä puheenvuoroja, jotka liittyvät siihen, missä määrin turvallisuusneuvoston tulee käsitellä ilmastonmuutokseen liittyviä turvallisuusuhkia. Tulkitsen kokouksessa esitettyjä puheenvuoroja sekä asiakirjoja sen suhteen, kannatetaanko vai vastustetaanko niissä ilmastonmuutoksen aiheuttamien turvallisuusuhkien käsittelyä turvallisuusneuvostossa. Siihen tulisiko neuvoston ottaa kantaa ilmastonmuutokseen vaikuttaa olennaisesti se, millä tavoin ilmastonmuutos ja tilanteen vakavuus määritellään. Turvallisuusneuvoston ottama kanta ilmastonmuutokseen vaikuttaa myös ilmastonmuutoksen vakavuuden määrittelyyn kansainvälisessä ilmastopolitiikassa.

Tulkintaperspektiivinä käytän Kari Palosen metaforaa politiikasta pelinä. Palonen toteaa: ”Politiikka on peli, jossa voi aina löytää pelattavaa sieltäkin missä sitä ei näytä olevan.” (Palonen 2012, 111.) Turvallisuusneuvoston voidaan olettaa olevan sellainen foorumi, jolla politikoidaan, mutta metafora politiikasta toimijoiden välisenä pelinä on mielestäni varsin osuva ja tässä yhteydessä hyödyllinen. Muuten syntyisi vaikutelma siitä, että monet valtioitaan edustaneet diplomaatit puhuivat ohi pääasian, koska he keskittyivät puheenvuoroissaan siihen onko turvallisuusneuvosto sopiva paikka käydä keskustelua ilmastonmuutoksesta eivätkä ilmastonmuutoksen turvallisuuspuoliin. Tämä ei ollut asiassa olennaista, vaan tilanteesta on nähtävissä se, kuinka yksi poliittinen debatti voi liittyä moneen muuhun asiaan.

Tämä tutkielma eroaa kokouksesta aiemmin tehdyistä tutkimuksista siinä, että päähuomio kiinnittyy itse turvallisuusneuvostoon ja sen erityisyyteen ilmastonmuutosaiheen käsittelypaikkana. Aiemmissa kokousta käsittelevissä tutkimuksissa on keskitytty puheenvuoroissa käytettyihin diskursseihin ja niissä on tutkittu pääsääntöisesti sitä, luokittelevatko kokouksen osallistujat ilmastonmuutoksen kansainvälistä yhteisöä

uhkaavaksi turvallisuushaksi. Näistä esimerkkeinä ovat Nicole Detrazin ja Michelle Betsillin sekä Gerrit Kutzin tekemät tutkimukset. (ks. Detraz & Betsill 2009; Kurz 2012.)

Turvallisuusneuvoston vuoden 2007 ilmastonmuutosdebatti kuvastaa sitä maailmanpoliittista ajanjaksoa, jolloin kokous järjestettiin. Tämä yksi kokous kertoo jotain sekä kansainvälisestä ilmastodebatista että turvallisuusneuvoston maailmanpoliittisesta asemasta. Tulkitsemalla kyseistä kokousta on mahdollista hahmottaa niinkin erilaisia asioita kuin, millaisena ilmiönä ilmastonmuutos on kyseisenä aikana ymmärretty, millä tavoin turvallisuus käsitetään ja kuinka turvallisuusneuvoston mandaatti on venynyt 2000-luvulle tultaessa. Nämä kaikki asiat ovat olennaisia tutkimuskysymykseeni vastaamisen kannalta ja ne ovat tulkittavissa käyttämästäni aineistosta.

1.4 Aineisto

Tutkielman aineisto koostuu turvallisuusneuvostossa 17.4.2007 käydyin ilmastonmuutoskokouksen puheenvuoroista sekä siihen liittyvistä asiakirjoista. Aineisto on peräisin YK:n avoimesta tietokannasta.

Tarkasteltavaan aineistoon kuuluu yhteensä 55 puheenvuoroa, jotka ovat YK:n jäsenvaltioiden edustajien pitämiä puheita valtioidensa tai sidosryhmiensä puolesta. Puheenvuoroja on jäsenvaltiota kohden yksi ja puheenvuorojen kesto oli rajattu enintään viiteen minuuttiin. Suurin osa puheenvuoroista on neuvoston ulkopuolisilta valtioilta, koska kokous oli avoin kokous. Puheenvuoroja on paljon varsinkin G77 maiden ja sitoutumattomien maiden liikkeen edustajilta.

Puheenvuorojen lisäksi tutkielman aineistoon kuuluu ennen kokousta julkaistu Britannian tekemä asialista kokouksen tulevista teemoista. Tämä asialista oli johdattelua tulevan kokouksen aihepiireihin ja keskusteltaviin asioihin. Lisäksi tutkielmassa tarkastellaan G77 maiden ja sitoutumattomien maiden liikkeen ennen kokousta allekirjoittamia kirjelmiä, joissa kritisoidaan kokouksen järjestämistä.

Edellä esittelemäni aineistot ovat olennaisia tutkimuskysymykseni vastaamisen kannalta, koska ne antavat kattavan kuvan käydystä poliittisesta debatista. Lisäksi kokoukseen

puhujia, yleisöä ja tilannetta on helpompi tulkita, kun aineisto on rajattu yhden kokouksen asiakirjoihin. Aineiston pitäminen rajattuna yhteen kokoukseen mahdollistaa myös esitettyjen argumenttien syvällisemmän tulkinnan valitsemillani tulkintastrategioilla.

1.5 Tulkintastrategiat

Tulkintastrategiat auttavat aineiston tulkinnassa ja tutkimuskysymykseen vastaamisessa. Tulkitsen valitsemani kokousta kahden erillisen tulkintastrategian avulla. Nämä tulkintastrategiat ovat poliittinen lukutapa ja retoriikan tulkinta.

Poliittisen lukutavan näkökulmista pyrin yksinkertaisesti lukemaan turvallisuusneuvostossa tapahtunutta toimintaa poliittisesti. Tämän lisäksi avaan puheenvuoroja retoriikan perspektiivistä. Poliittinen lukutapa ja retoriikan tulkinta toimivat toistensa apuna, jotta diplomaattien poliittisia operaatioita voidaan tulkita. Tässä kohtaa on myös hyvä todeta, että kyseessä ei ole varsinaisesti diskurssianalyttinen tutkielma, vaikka erilaiset diskurssit ovat työssä olennaisessa osassa.

Tämä luku jakaantuu kahteen alalukuun, joissa esittelen tarkemmin poliittista lukutapaa ja retoriikan tulkintaa. Tarkastelen yksitellen molempia tulkintastrategioita ja niiden keskeisimpiä tekijöitä aineiston tulkinnan kannalta.

1.5.1 Poliittinen lukutapa

Ensimmäinen käyttämästäni tulkintastrategioista on poliittinen lukutapa. Poliittisesta lukutavasta on kirjoittanut Kari Palonen, jonka mukaan tekstien poliittinen lukutapa antaa mahdollisuuden hahmottaa politiikan ilmenemismuotoja (Palonen 1988).

Palosen mukaan politiikka vaatii tulkintaa, jotta se voidaan havaita. Poliitiikka ei nimittäin ole sellainen asia, jonka voisi havaita paljaalla silmällä. Poliittinen lukutapa antaa tutkittavalle aiheelle yhden näkökulman, eikä kyse ole absoluuttisten totuuksien julkituomisesta. Poliittinen lukutapa pyrkii kulkemaan tasapainoisesti kahden huonon

ääripään välillä, jotka ovat naiivi kyseenalaistamaton katsantokanta sekä kaikkiin tulkintoihin kriittisesti suhtautuva relativistinen ote. Poliittinen lukutapa perustuu poliittisten solmukohtien avaamiseen, joka suoritetaan tekstin jaottelun avulla. Tekstin osiin pilkkomisen tarkoituksena on löytää kyseiselle poliittiselle tilanteelle keskeiset asiat. Poliittisesta tekstistä voidaan esimerkiksi tulkita mitä kannatetaan ja vastustetaan. Tutkimuskysymyksen kannalta olennaiset vastaukset voivat olla piilotettuina tekstiin, jolloin poliittisen lukutavan tarkoituksena on näiden sanomattomien merkitysrakenteiden havaitseminen. Poliittisen lukutavan jäsentämisessä voidaan käyttää apuna argumenttien retoristen rakenteiden tulkintaa. (Palonen 1988, 15, 19, 29, 31, 39.)

Poliittinen lukutapa kulkee tutkielmassani koko analyysin läpi, vaikka sitä ei erikseen mainittaisikaan. Poliittisessa lukutavassa on kyse kokonaisvaltaisesta aineiston tulkintatavasta. Kokonaisvaltainen aineiston tulkintatapa mahdollistaa osaltaan kokouksessa pelatun poliittisen ottelun hahmottamisen.

1.5.2 Retoriikan tulkinta

Edellä selostetun Palosen tarkoittaman poliittisen lukutavan lisäksi käytän aineiston tulkinnan tukena Roderick P. Hartin kriittistä retoriikan tulkintaa. Kriittisestä näkökulmasta tehty retoriikan tulkinta auttaa ymmärtämään argumenteissa esiintyvää retoriikan moniulotteisuutta. Kriittinen retoriikan tulkinta mahdollistaa myös sosiaalisten trendien hahmottamisen. (Hart 1997, 23–24.)

Retoriikan tulkinnassa tarkastellaan sitä kuinka puhuja pyrkii vaikuttamaan puheellaan yleisöön. Siten retoriikan tulkinnassa on kiinnitettävä huomiota puhujan ja yleisön väliseen suhteeseen sekä tilanteen erityislaatuisuuteen. Puheessa esitettyjen argumenttien syvälinen tarkastelu kuuluu myös keskeisesti retoriikan tulkintaan. Retorinen puhuja kohdentaa puheensa tietyille yleisölle, johon se pyrkii vaikuttamaan. Puhujan tulee suostutella yleisö hyväksymään haluamansa näkökulma. Niin sanotut *policy* -ehdotukset kuuluvat usein osaksi retorista puhetta. Hartin mukaan retoriikka on vaikuttamista, jossa ihmiset eivät suostu jäämään tilanteiden vietäviksi, vaan haluavat vaikuttaa omilla toimillaan historian kulkuun. (Hart 1997, 7–8, 12–14.)

Puhujan tulee rakentaa strategia, jotta hän pystyy vaikuttamaan yleisöön. Strategiat ovat yksi retorisen argumentaatioanalyysin tarkastelualue. (Alasuutari 2011, 158.) Strategioiden tarkastelussa selvitetään kuinka puhuja kiinnittää yleisön huomion haluamiinsa asioihin. Retoriikka ei ole pelkästään huomion herättämistä jollekin aiheelle, vaan sitä voidaan käyttää myös huomion pois kääntämiseksi. Retoriikka ei ole mustavalkoista asioiden näkemistä tiukasti oikein tai väärin, vaan se on joustavaa. Retoriikan joustavuus merkitsee ennen kaikkea sitä, että puhujan tulee huomioida puheessaan tilanteiden erityisyys. Retorisen puhujan kannattaa siis tilanteen vaatimalla tavalla korostaa tietoisesti puheessaan tiettyjä aiheita ja jättää mainitsematta epäsuotuisat aiheet. (Hart 1997, 17.) Joustavuus ja tilanteiden erityisyyden huomioiminen tekevät retoriikan tulkinnasta äärimmäisen oivallisen apuvälineen aineiston avaukseen.

Retorisen puheen jaottelussa voidaan käyttää apuna Aristoteleen perinteistä retoriikan tulkintaa. Aristoteles jaotteli puheen forensiseen, epideiktiseen ja deliberatiiviseen puheeseen. Ensimmäinen näistä puhetyypeistä on forensinen puhe, jossa puheen tarkoituksena on syyttää tai puolustaa. Forensinen puhe on oikeudellista puhetta ja se suuntautuu menneisyyteen. Toinen puhetyyppi on epideiktinen puhe, joka tyypillisimmillään liittyy erilaisiin seremoniallisiin tilanteisiin. Epideiktinen puhe keskittyy lähinnä nykyhetkeen ja se on sävyltään ylistävä tai moittiva. Epideiktisessä puheessa saatetaan tosin välillä hyödyntää menneisyyden tapahtumia tai visioida tulevaisuutta. Kolmas puhetyypeistä on deliberatiivinen puhe, jonka Aristoteles kuvasi varoittavana tai kehottavana. Deliberatiivisen puheen tarkoituksena on esittää tilanteelle ja siihen liittyvälle toiminnalle suotuisin lopputulos. Deliberatiiviset puheet kohdistuvat tulevaisuuteen, koska niissä puheenpitäjä kannustaa tai pyrkii estämään tiettyihin asioihin ryhtymistä. (Aristoteles 2000, 16–17.)

Aristoteleen esittämä näkökulma puheen jaottelusta on edelleen relevantti, vaikka retoriikan tulkintatavat ovat aikojen saatossa hioutuneet. Turvallisuusneuvoston puheet ovat deliberatiivisia, koska niissä esitetään erilaisia policy -vaihtoehtoja. Niissä voi kuitenkin olla myös epideiktisen puheen piirteitä. Neuvostossa esitetyissä puheissa on epideiktisiä sävyjä varsinkin silloin, kun valtiot tuovat puheissa esille omaa arvovaltaansa eli prestiisiä.

Saan retoriikan tulkinnasta erinomaisia välineitä aineistoni purkuun ja siten myös analyysin syventämiseen. Retoriikan tulkinta sopii aineistoni avaukseen, koska sen avulla ei ole tarkoitus hahmottaa totuutta vaan erilaisia argumentaatiotyylejä. Tarkoitukseni on tulkita turvallisuusneuvoston ilmastonmuutoskokouksessa käytettyjä vaikuttamisen keinoja unohtamatta tilanteen erityisyyttä. Tulkitsemani kokouksen puhujat käyttävät harkittua retoriikkaa ja siten luovat laajempia diskurssikokonaisuuksia, joilla he pyrkivät vaikuttamaan yleisöönsä.

Retoriikan tulkinnan näkökulmista puhuja, yleisö ja tilanne ovat sidoksissa toisiinsa. Tulkitsen tutkielmassani näiden kolmen tekijän välistä yhteyttä kokouksessa argumenttien analysoinnin lisäksi. Seuraava luku koostuu kokonaisuudessaan kokouksen puhujien, yleisön ja tilanteen tulkinnasta.

2 LÄHTÖKOHDAT PUHEENVUOROILLE

Argumentaatioteoreetikko Chaïm Perelman on todennut, että retoriikka ei tapahdu tyhjiössä. Retoriikka on aina tilannesidonnaista ja se muodostuu ennen kaikkea puhujan ja yleisön välisestä kohtaamisesta. (Perelman 1996, 16.) Retoriikan tulkinnan lähtökohtana on se, että puheet tapahtuvat aina tietyssä kontekstissa. Retoriikan tulkitsijan tulisi kontekstin lisäksi huomioida myös puheenpitäjän ja yleisön roolit. (Alasuutari 2011, 157.) Edellä mainituista syistä analysoin tässä luvussa kokouksen puhujia, yleisöä ja tilannetta.

Tämän luvun on tarkoitus olla ennen kaikkea avaava ja selvittää lukijalle niitä lähtökohtia, joissa tulkitsemani kokous on pidetty ja argumentit esitetty. Luku jakautuu kolmeen erilliseen osaan, joissa tulkitsen yksitellen kokouksen puhujia, yleisöä sekä tilannetta. Argumenttien strategioita ja sisältöä on helpompi tulkita, kun on hahmottanut sen kuinka puhuja, yleisö sekä tilanne punoutuvat toisiinsa. Nämä kolme tekijää ovat tutkielmassa esillä myös myöhemmin argumenttien tulkinnan rinnalla, jotta poliittinen analyysi pysyy tasapainossa.

2.1 Puhujat

Aineiston tulkinta on hyvä aloittaa yksinkertaisella kysymyksellä siitä, kuka on pitänyt puheen. Tämä johtuu siitä, että puheenvuorojen avaamisen kannalta on olennaista tietää kuka on esittänyt puheen ja missä tilanteessa. Puheenpitäjää tarkasteltaessa tulisi huomioida varsinkin tämän tilanteessa omaksuma rooli, jonka mukaan hänen oletetaan käyttäytyvän. Puheenpitäjän puhetta voivat mahdollisesti rajata jonkinlaiset doktriinit, jotka tulkitsijan olisi myös hyvä tiedostaa. (Hart 1997, 38, 48–49.)

Aineistossa esiintyvät puheenpitäjät ovat helposti määriteltävissä, koska keskityn tutkielmassa yhteen kokoukseen. Tarkastelemani kokouksen puheenpitäjät ovat diplomaatteja. Diplomaattien toisilleen sanomat loukkaukset ja kunnianosoitukset ovat valtioilta toisille tarkoitettuja (Morgenthau 1978, 79). Kokouksessa esitetyt puheenvuorot

eivät siis perustu puhujien henkilökohtaisiin mielipiteisiin, vaan ne ovat valtioiden näkökantoja, joita valtiot esittävät edustajiensa välityksellä.

Tulkitsemassani turvallisuusneuvoston kokouksessa käytännöt määrittelevät puhujien toimia. Diplomaatit tietävät ne käytännöt, joita turvallisuusneuvoston kokouksissa noudatetaan. He tietävät YK:n kokouksille tyypillisen kielenkäytön ja siihen liittyvät muodollisuudet. Diplomaattien puheita rajaavat lisäksi erityiset diplomaattiset käytännöt. Retoriikan tulkinnassa tulisikin huomioida, noudattaako puhuja puhetilanteessa joitain ennalta määrättyjä rakenteita, eli niin sanottuja retorisia ohjenuoria (Hart 1997, 54). Diplomaateilla on edellä mainitun kaltaisia retorisia ohjenuoria, jotka vaikuttavat heidän puheidensa sisältöön ja argumentaatiotyyliin. Vastavuoroisuus ja tasa-arvoisuus ovat diplomaattisten käytäntöjen keskiössä. Diplomaattisissa käytännöissä ei esimerkiksi valtion kunniaa tai statusta tulisi loukata, jotta valtioiden välinen vastavuoroisuus ja tasa-arvoisuus eivät kokisi kolhuja. (Cohen 1987, 142–143, Kosken 2005, 145 mukaan.) Valtioiden välisten suhteiden kannalta on tärkeää, että diplomaatit pitäytyvät diplomaattiprotokollassa.

Oletan, että diplomaatit tunnistavat yleisten diplomaattisten käytäntöjen lisäksi niin sanotun poliittisen pelin hengen turvallisuusneuvostossa. Tällä tarkoitan sitä, että diplomaatit tietävät ne poliittiset virtaukset, jotka lopulta vaikuttavat neuvoston toimintaan. Neuvosto ei ole pelkästään oikeudellinen instituutio vaan ennen kaikkea poliittinen instituutio (Cronin 2008, 58). Siten puhujien voi odottaa tietävän kuinka toimia erityisessä poliittisessä tilanteessa.

Esimerkiksi Hans J. Morgenthau on kirjoittanut yleisesti diplomatiasta ja YK:n diplomatiasta. YK:n diplomatia poikkeaa muusta diplomatiasta, koska siinä pyritään äänienemmistön saamiseen ja siksi se muistuttaa parlamentaarisia tapoja. Perinteisessä diplomatiassa käytetään monipuolisempia vaikuttamisen keinoja. YK:ssa voimakkaiden valtioiden on kuunneltava pienten valtioiden kantoja. Kyseessä on vaihtokauppa, jossa asiat pitää esittää ryhmän etujen mukaisesti, eikä pelkästään valtioiden omien intressien mukaisesti. Vaihtokaupasta puhuessaan Morgenthau viittaa yleiskokouksessa käytettyyn diplomatiiaan. (Morgenthau 1978, 484, 538.)

YK:n diplomatian toteaminen poliittisena vaihtokauppana sopii mielestäni myös turvallisuusneuvoston toimintaan. Diplomaatit tietävät miten puhe tulee rakentaa ja mille

kohderyhmälle. Tässä kohtaa on kuitenkin todettava, että turvallisuusneuvoston toimintarakente on hyvin erityyppinen kuin muissa YK:n instituutioissa. Neuvoston pysyvillä jäsenvaltioilla on käytössään veto-oikeus, joilla ne voivat estää minkä tahansa päätöslauselman voimaantulon. Siten neuvosto toimii niin sanotusti vahvimman valtion logiikalla eikä perinteisten parlamentaaristen tapojen mukaisesti. Tästä huolimatta turvallisuusneuvostossa päätöslauselmien taakse on saatava muita jäseniä, jos niitä haluaa saada neuvostossa läpi. Esimerkiksi myös Yhdysvallat joutuu arvioimaan turvallisuusneuvostossa toimintonsa vaikutuksia, jotta se saa siellä tukijoita taakseen silloin, kun se niitä todella tarvitsee (Johnstone 2008, 102). Siten myös turvallisuusneuvostossa esiintyy poliittista vaihtokauppaa, jossa puhujat pyrkivät vaikuttamaan yleisöönsä.

2.2 Yleisö

Kokouksen puhujien esittelyn jälkeen on luontevaa jatkaa siitä, keihin puheenpitäjät yrittävät puheillaan vaikuttaa, eli yleisön määrittelyyn. Puheenpitäjän tulee aina sovittaa puheensa yleisönsä mukaan, jotta argumentit toimivat toivotulla tavalla (Perelman 1996, 28). Retoriikan tulkinnan kannalta onkin keskeistä selvittää se, mikä liittyy puhujan ja yleisön toisiinsa (Hart 1997, 7–8).

Kokouksen puhujat olivat diplomaatteja, mutta yleisön rooli ei ole yhtä helposti määriteltävissä. Tulkitsen, että kokouksessa esitetyt puheenvuorot oli osoitettu kokoukseen osallistuneille toisille diplomaateille ja heidän lisäksi myös laajemmalle yleisölle. Kokous oli avoin ja se sai laajaa julkisuutta, joten myös yleisö oli diplomaattipiiriä laajempi. Puhe voi saada niin sanottuja ala-yleisöjä, jos se toimitetaan tietyllä tavalla eteenpäin, kuten median välityksellä (Hart 1997, 53).

Tässä luvussa jäsentelen kokouksen yleisöryhmät kahteen eri alalukuun. Ensimmäisessä alaluvussa esittelen puheenvuorojen yleisönä olevia diplomaatteja eli asiantuntijoita. Toisessa alaluvussa taas keskityn kokouksen ulkopuolisiin toimijoihin ja laajemman yleisön näkökulmaan, joka perustuu kokouksen julkisuudessa saamaan huomioon.

2.2.1 Asiantuntijat

Turvallisuusneuvoston kokoukseen osallistuneet valtioiden edustajat olivat itse sekä puheenpitäjien että yleisön rooleissa. Diplomaatit edustivat omia valtioitaan, joten toiset valtiot olivat niitä toimijoita, joille puheenvuorot esitettiin.

Diplomaattiyleisön voi määritellä erityis- ja asiantuntijayleisöksi. Perelmanin mukaan erityisyleisölle esitettävä puhe pidetään rajatulle ihmisjoukolle. Erityisyleisö voi koostua asiantuntijayleisöstä, jossa vallitsee puhetilanteissa noudatettavat tietyt totut puhetavat. Asiantuntijayleisö voi muodostua esimerkiksi saman ammattiryhmän edustajista, jotka tuntevat käsiteltävän aihealueen erityispiirteet. (Perelman 1996, 21, 23.) Aineistosta on löydettävissä asiantuntijayleisön tilanteelle tyypillisiä tuttuja käytäntöjä, koska tapahtumapaikkana on diplomaattinen foorumi.

Puheenpitäjä voi puhuessaan asiantuntijayleisölle vedota alan omiin itsestäänselvyksiin eli aksioomiin (Perelman 1996, 24). Tulkitsemassani kokouksesta on havaittavissa tilanteelle tyypillisiä aksioomia esimerkiksi diplomaattiprotokollan muodossa. Puhujat noudattavat turvallisuusneuvoston diplomaattisia käytäntöjä, jotka myös diplomaattiyleisö tunnistaa. Poliittisissa puheissa on kuitenkin usein liikkumatilaa. Siitä syystä on pohdittava myös sitä kuinka pitäviä aksioomat lopulta voivat olla tilanteessa, jossa poliittisten puheiden pitäjät tulevat eri puolilta maailmaa. Aksioomat eivät siis välttämättä kaikin osin kohtaa puhujien ja yleisön välillä.

Puhujan pitäisi saada yleisö hyväksymään puheessaan esittämät näkökulmat, vaikka näiden väliset aksioomat eivät kohtaisi. Tällöin suostuttelu nousee poliittisessa pelissä tärkeään osaan. Puheenpitäjän tuleekin suostutella erityisyleisö puolelleen (Perelman 1996, 25). Näkemyksen YK:n diplomatiasta poliittisena vaihtokauppana voi myös tulkita olevan erityisyleisön suostuttelua. Puheenpitäjät yrittävät suostutella yleisön mukaan poliittiseen vaihtokauppaan.

Kokouksen argumenteista tulee tulkita ennen kaikkea sekä diplomaattien puhe toisilleen että valtioiden puhe toisilleen. Diplomaattisen asiantuntijayleisön voi luokitella olevan kokouksen ensisijainen yleisö, vaikkakin kokouksen yleisön voi tulkita olleen laajempi. Seuraavaksi avaan laajemman yleisön näkökulmia ja kokouksen ulkopuolisia toimijoita.

2.2.2 Kokouksen ulkopuoliset toimijat

Kokouksessa esitettyjä puheenvuoroja on todennäköisesti kohdistettu muillekin kuin paikalla olleille diplomaateille. Vaikuttaa siltä, että Britannia pyrki neuvoston puheenjohtajakaudellaan järjestämään globaalisti näkyvän speaktaakkelin, jonka tarkoituksena oli ilmastonmuutokseen liittyvien vaikutusten painoarvon korostaminen laajemmalle yleisölle. Kokouksen julkisuus antoi puheenpitäjille mahdollisuuden vaikuttaa kokouksen ulkopuolisiin toimijoihin ja siten keinon edistää niiden omia poliittisia agendoja.

Kokouksen järjestäminen avoimena ja sen saama kansainvälinen huomio tukevat laajemman yleisön näkökulmaa. Kokouksen avoimuuden motiivina vaikuttaisikin olleen yleisömäärän kasvattaminen. Kokouksesta syntyneet asiakirjat eivät ole salaisia ja puheenvuorot löytyvät YK:n avoimesta tietokannasta, joka on kaikkien vapaassa käytössä. YK:n verkkosivuille on myös kirjoitettu kokouksesta lehdistötiedote, jossa kerrotaan kattavasti kokouksen sisällöstä ja siellä esitetyistä puheenvuoroista (United Nations 2007).

YK:n tietokannat ovat lähinnä asiantuntijoille suunnattuja kanavia, joista saa tietoa YK:n toiminnasta. Katse kannattaa kuitenkin kääntää median suuntaan, jos pohditaan miten tieto kokouksesta on levinnyt laajemmalle kuulijakunnalle. Medioista kokouksesta uutisoi ainakin Al Jazeera English (18.4.2007), BBC (18.4.2007), China Daily (18.4.2007), The Guardian (18.4.2007) ja The New York Times (18.4.2007). Median välityksellä kokous saavutti kattavaa huomiota ja siten puheenpitäjät saivat puheilleen maailmanlaajuisen yleisön.

Perelman toteaa, että esimerkiksi parlamentaarisen puheen yleisönä ei välttämättä voida pitää kaikkia niitä henkilöitä, jotka kuulevat sen viestimien välityksellä (Perelman 1996, 20). Siitä huolimatta kokouksen tulkinnassa ei tulisi sulkea pois laajemman yleisön näkökulmaa, koska useissa kokouksen argumenteissa vaaditaan näkyvyyttä ilmastonmuutoskysymykselle. Kokousta puolletaan näkyvyyden lisäämiseksi ja siten kuulijakunnan toivotaan laajenevan diplomaattipiirin yli.

Laajempaa yleisöä voi lähteä purkamaan Perelmanin kuvailemasta universaaliyleisöstä. Universaaliyleisö on erityisyleisöä laajempi kokonaisuus, johon kuuluvat periaatteessa

kaikki järkevään ajatteluun kykenevät yksilöt. Universaaliyleisölle osoitetussa puheessa puheenpitäjä voi vedota itsestäänselvyksiin ja olettaa, että kuulijat hyväksyvät puheessa esitetyt perusteet. Universaaliyleisö pyritään vakuuttamaan argumentoinnilla. (Perelman 1996, 21, 24–25.) Kokouksen puheenvuoroissa diplomaatit eivät todennäköisesti pyri vakuuttamaan ja vaikuttamaan jokaiseen maailman ihmiseen, vaikka ilmastonmuutoksen kannalta tavallisten ihmisten mielipiteillä voi ajatella olevan merkitystä.

Tulkitsemani kokouksen yleisön voi määrittellä olevan lähinnä laajempi muoto erityisyleisöstä kuin varsinainen universaaliyleisö. Pienimmän yleisömuodon, eli yksinpuhelun, ja kaikki ihmiset kattavan universaaliyleisön väliin jää lukuisa määrä erilaisia erityisyleisöjä (Perelman 1996, 21). Kokouksen laajemman yleisön piiriin kuuluu mahdollisesti ilmastonmuutoksen kannalta merkittäviä toimijoita, kuten kansalaisjärjestöjä ja yksityisen sektorin toimijoita. Tietyin varauksin voi myös olettaa, että tavallisten ihmisten mielipiteisiin yritetään vaikuttaa. Myös Perelman on huomauttanut, että kaikki ne henkilöt tulee lukea yleisöön kuuluviksi, joihin puheessa pyritään vaikuttamaan (Perelmanin 1996, 21).

Laajemman yleisön näkökulma mahdollistaa kokouksen näytösmäisten ja seremoniallisten piirteiden tulkinnan. Ne liittyvät viestien ja poliittisen agendan välittämiseen sekä toisille valtioille että laajemmalle yleisölle. Seuraavassa luvussa tarkastelen kokouksen tilannetta näistä molemmista lähtökohdista.

2.3 Tilanne

Kokouksessa oltiin uudessa tilanteessa, koska ilmastonmuutosta käsiteltiin ensimmäistä kertaa turvallisuusneuvostossa. Tästä uudesta ja erityislaatuisesta tilanteesta on mahdollista tulkita näytösmäisiä piirteitä. Kokouksen näytösmäisyydessä on kyse siitä, että valtiot rakentavat mielikuvia toisilleen ja valtioiden ulkopuolisille toimijoille. Nämä tilanteet liittyvät aina toimijoiden poliittisiin agendoihin.

Tilanteen analyysin olen jakanut kahteen alalukuun. Ensimmäisessä näistä alaluvuista käsitellään sitä kuinka valtiot tuovat arvovaltaansa esille diplomaattiseremonioissa.

Toisessa taas keskitytään siihen kuinka valtiot muodostavat haluttuja mielikuvia laajemmalle yleisölle päätöksentekonäytöksissä.

2.3.1 Arvovalta diplomaattiseremonioissa

Tulkitsemani turvallisuusneuvoston kokous on pitkälti ollut diplomaattien välistä vuorovaikutusta, kuten olen puhujia ja yleisöä käsittelevissä luvuissa tuonut esille. Kokouksen voi tulkita olevan myös diplomaattiseremonia. Ajatusmallia diplomaattiseremonioista lainaan Morgenthaulta (1978).

Diplomatiasuhteet ovat osa *prestiisipolitiikkaa*. Prestiisipolitiikka on arvovaltopolitiikkaa, jossa valtiot pyrkivät herättämään mielikuvia omasta vallastaan, voimastaan ja tärkeydestään. Diplomaatit ovat valtioidensa prestiisin välineitä diplomaattiseremonioissa, joissa ilmennetään mielikuvia arvovallasta. Diplomaattiseremonioissa on kyse diplomaattien välisestä tapaamisesta, jossa diplomaatit pyrkivät tuomaan esiin edustamiensa valtioiden arvovaltaa. (Morgenthau 1978, 42–43, 78–79.)

Diplomaattiseremonioiden fyysisellä sijainnilla on merkitystä prestiisin kannalta. Seremoniat pidetään yleensä mahdollisimman neutraaleilla vyöhykkeillä. (Morgenthau 1978, 82.) Esimerkiksi YK:n perustajavaltiot kiistelivät siitä tulisiko YK:n päämaja sijoittaa Eurooppaan vai Yhdysvaltoihin (Leisma 2009, 18). Neuvostoliitto olisi halunnut päämajan Geneveen New Yorkin sijaan, jotta Yhdysvallat ei olisi saanut symbolista etua YK:n toimintojen ollessa sen maaperällä (Morgenthau 1978, 82–83). Tilaan ja sijaintiin liittyvät seikat ovat olennaisia vallan esittämisen välineitä. Tila- ja paikkaratkaisut kuvastavat aina tiettyjä arvovalintoja. Tämä ilmentää sitä kuinka merkittävässä osassa nonverbaaliset tekijät ovat vaikuttamisprosessissa.

Diplomaattiseremonioiden näkökulmasta aiheen käsittely turvallisuusneuvostossa synnyttää arvovaltaan liittyviä kysymyksiä. Turvallisuusneuvosto sijaitsee New Yorkissa Yhdysvalloissa, millä voi tulkita olevan tuntuva symbolinen arvo. Turvallisuusneuvosto on vahvasti liittynyt Yhdysvaltoihin ja sen liittolaisten ajamaan politiikkaan (Graubart 2008, 158). Aineistoni kannalta on hyvä huomioda, että ilmastonmuutosta käsitellään

instituutiassa, jota kritisoidaan yhdysvaltalais- sekä länsivetoisesta politiikasta. Neuvoston valtasuhteisiin liittyvät epäsuhdat vaikuttivat siihen, että aiheen käsittely kokouksessa sai kiistanalaisen vastaanoton.

Turvallisuusneuvosto ei ole polemiikkaa aiheuttava paikka pelkästään kokouksen aikaisten poliittisten suuntausten takia, vaan se on ollut kritiikille altis koko olemassaolonsa ajan. Puheen pitämispaikan historialla saattaakin olla vaikutusta puhetilanteeseen (Hart 1997, 52). Neuvoston historia on ollut vaiherikas. Turvallisuusneuvostossa pidettäviin puheisiin vaikuttavat todennäköisesti näkemykset neuvoston aiemmasta toiminnasta sekä historiasta.

Prestiisipolitiikkaa ja diplomaattiseremonioita ajatellen voidaan olettaa, että diplomaatit käyttävät aineistossani pitkälti ennalta arvattavaa retoriikkaa. Oletan, että diplomaatit esittävät valtioidensa puolesta sellaisia näkökantoja, joita kyseisenä poliittisena aikakautena heiltä on voinut odottaakin. Valtiot pysyvät niin sanotusti omissa rooleissaan, eikä niistä lähdetä kovin helposti poikkeamaan. Tutussa roolissa pysymisen voi tulkita olevan prestiisin ylläpitoa sekä ilmentämistä.

On ymmärrettävää, että valtiot halusivat tuoda omaa arvovaltaansa esille kokouksessa, koska ilmastonmuutos vaikuttaa koko kansainväliseen yhteisöön. Valtioilla on erilaisia näkemyksiä ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutustoimenpiteistä, jotka väistämättä luovat kysymyksiä kustannusten jakautumisesta. Lisäksi kokous liittyi nimenomaan turvallisuuspoliittisiin kysymyksiin, joiden voi tulkita olevan olennaisia valtioiden arvovallalle. Valtion ilmentämä prestiisi on oivallinen tapa voimistaa puheenvuoron vaikuttavuutta ja oman valtion näkökannan näennäistä oikeellisuutta.

Näkemykseni mukaan valtioiden esittämää prestiisiä ei suunnata pelkästään toisille valtioille vaan myös kansalaisille ja muille toimijoille. Yhtäältä ilmastonmuutoksen käsittely yhdellä maailman vaikutusvaltaisimmista areenoista voi viestiä kansalaisille valtioiden aktiivisuudesta ilmastonmuutoksen vastaisissa toimissa. Toisaalta kokous voi viestiä kansalaisille siitä, että valtiot pitävät kiinni omasta arvovallastaan ja turvallisuuspoliittisista näkemyksistään kritisoidessaan kokousta.

2.3.2 Mielikuvapolitiikka päätöksentekonäytöksissä

Toinen näkökulma tilanteiden näytösmäisyyteen löytyy Jürgen Habermasin kuvailemista päätöksentekonäytöksistä (ks. Habermas 2004). Myös Anne Koski tulkitsee väitöskirjassaan tutkimiaan kokouksia päätöksentekonäytöksellisinä esimerkkeinä. Päätöksentekonäytöksillä valtiot voivat tehdä mielikuvapolitiikkaa. (ks. Koski 2005.) Turvallisuusneuvoston kokousta on mahdollista tulkita päätöksentekonäytöksen näkökulmista, jossa laajemmalle yleisölle on rakennettu haluttua mielikuvaa tilanteesta ja ilmastonmuutoksesta.

Habermasin mukaan entisaikoina hallitsija edusti valtaansa kansalle julkisilla näytöksillä, joissa pyrittiin arvokkuuden esiintuomiseen. Hänen mukaansa nykyisessä poliittisessa keskustelussa on palattu vanhanmalliseen esittämisen traditioon. Valtiovallan esittämän julkisuuden tilalle tuli 1700-luvulla porvarillinen julkisuus. Porvarillisessa julkisuudessa näytösseremoniat korvaavat todellisen julkisen keskustelun. Aidot päätöksentekoon johtaneet syyt eivät selviä näytösseremonioissa, koska päätökset on neuvoteltu jo etukäteen salassa. Päätöksentekonäytöksissä eri tahot kamppailevat keskenään, vaikka päätökset on todellisuudessa valmisteltu jo hyvissä ajoin kulissien takana. (Habermas 2004, 29, 51–52, 263, 319.)

Kosken mukaan valtiot tekevät mielikuvapolitiikkaa päätöksentekonäytöksissä ja niissä esittäytyään toisille valtioille (Koski 2005). Päätöksentekonäytösten tai arvovallan viestimisen ei silti tarvitse tapahtua pelkästään valtioiden välillä vaan valtiot voivat viestiä niiden avulla myös muille toimijoille. Turvallisuusneuvoston toimintamalleja ajatellen tulkitsemani kokouksen voi väittää olevan päätöksentekonäytös, jolla esittäytyään valtioiden ulkopuolisille toimijoille. Useimmat päätökset turvallisuusneuvostossa tehdään suljettujen ovien takana salaisissa konsultaatioissa (Johnstone 2008, 88). Kokouksen tuominen julkisuuteen saattaa olla valinta, jolla ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkia on haluttu tuoda näyttävästi esille. Kokouksesta uutisoitiin isoissa medioissa ja siten kokouksen teemat ovat tulleet ympäri maailman laajan yleisön nähtäville. Tällaisessa tilanteessa kyse ei välttämättä ole ensisijaisesti niinkään ilmaston lämpenemisen ja turvallisuuden välisen ongelmavyöhydin mahdollisesta ratkaisemisesta, vaan esiintymisestä ja puhumisesta tietystä perspektiivistä merkittäväällä kansainvälisellä foorumilla.

Puhujien, yleisön ja tilanteen avauksen jälkeen voidaan siirtyä kokouksen puheenvuorojen tulkintaan. Tutkielma jatkuu niiden argumenttien käsittelyllä, joilla puhujat ovat muun muassa luoneet päätöksentekoseremoniaa ja ilmentäneet arvovaltaansa. Toisin sanoen tarkastelun kohteeksi tulevat ne argumentit, joilla puhujat ovat pyrkineet vaikuttamaan yleisöönsä.

3 KOKOUKSEN PUHEENVUOROT

Ilmastonmuutoksen käsitteleminen turvallisuusneuvostossa aiheutti kiivaan debatin valtioiden välille. Käytän Kosken näkemystä siitä kuinka valtioita voi jaotella viiteryhmiin ja siten tutkia niiden tekemää mielikuvapolitiikkaa (ks. Koski 2005). Tulen luokittelemaan aineistossani esiintyvät valtiot omiin viiteryhmiinsä ja tarkastelemaan näiden viiteryhmien välillä esiintyviä eroavaisuuksia argumentoinnissa.

Viiteryhmät liittyvät kansainvälisten suhteiden arvovaltahierarkioihin ja statusryhmänäkökulmaan. Statusryhmänäkökulma pohjautuu Max Weberin ajatuksiin. (Koski 2005, 35.) Weberin statusryhmämalli käsittelee yhteisöjen ryhmittymistä, jonka mukaan ryhmät muodostuvat sosiaalisen arvonannon perusteella. Ryhmät eivät muodostu varallisuuden, vaan kunnian ehdoilla. Hyvin usein varakkuus toimii kuitenkin kunniaan vaikuttavana tekijänä ja siten varakkaimmasta tulee ryhmänjohtaja. (Weber 1993, 186–187.) Statusryhmät muodostuvat kansainvälisissä suhteissa siten, että valtiot alkavat seurata tiettyä johtajavaltiota. Ryhmille keskeisiä asioita ovat johtajuus, kunnia ja laatu. Statukseen vaikuttavat asiat voivat kuitenkin vaihdella, sillä ne ovat riippuvaisia meneillään olevasta aikakaudesta. (Sylvan ym. 1998, 4–7 21–22, 27, Kosken 2005, 35 mukaan.)

Kansainvälisissä suhteissa olevien viiteryhmien voidaan määritellä olevan edellä kuvatun kaltaisia statusryhmiä. Toimijoilla on eri määrä valtaa ja arvostusta kansainvälisellä areenalla. Viiteryhmissä valtiot kerääntyvät sellaisten arvovaltaisimpien toimijoiden ympärille, joiden politiikkaa halutaan seurata. Tämä johtuu siitä, että valtiot toimivat harvoin yksin kansainvälisessä politiikassa. Viiteryhmät eivät vaadi pohjakseen konkreettisia sopimuksia vaan ne rakentuvat esimerkiksi arvojen ympärille, joiden avulla voidaan rakentaa mielikuvia identiteetistä. Viiteryhmien avulla voidaan osoittaa yhtäältä, kenen joukkoihin kansainvälisissä suhteissa halutaan kuulua sekä toisaalta erottautua toimijoista, joihin ei haluta tulla liitetyksi. Viiteryhmän synnyttämässä poliittisessa tilassa muodostuu toimijoiden välinen yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyden painottaminen kertoo aina jotain myös suhteiden laadusta. Ryhmän ajama politiikka vaikuttaa sen jäseniin aina enemmän tai vähemmän. (Koski 2005, 11, 35, 37, 44–45.)

Olen luokitellut tarkastelemani kokouksen valtioita neljään viiteryhmään puhujien esittämien puheenvuorojen perusteella. Aineistosta olisi todennäköisesti havaittavissa enemmänkin viiteryhmiä, mutta luokittelemani viiteryhmät ottavat näkyvimmin kantaa tutkimuskysymykseni kannalta tärkeisiin aiheisiin. Jokaisella tulkitsemallani viiteryhmällä on oma poliittinen agenda ilmastonmuutoksen suhteen ja siitä syystä niiden suhtautuminen kokoukseen vaihtelee. Viiteryhmiltä löytyy erilaisia agendoja myös turvallisuusneuvoston suhteen. Viiteryhmien avulla voi tarkastella laajempaa kokonaisuutta kokouksesta ja varsinkin niitä mielikuvia, joita retoriikalla sekä diskursseilla luodaan. Tutkimuskysymykseni kannalta tärkeät mielikuvat liittyvät siihen määritelläänkö ilmastonmuutos kansainvälistä turvallisuutta uhkaavana tekijänä vai ei. Kysymys on turvallisuuspoliittisista mielikuvista, joita viiteryhmissä aktiivisesti luodaan. Viiteryhmien sisällä on havaittavissa yhtenäistä retoriikan käyttöä ja eri viiteryhmien välillä retoriikka taas poikkeaa toisistaan. Argumentaatiotyylit, jota viiteryhmissä käytetään luo lopulta suurempia diskurssikokonaisuuksia, jotka ovat tyypillisiä kullekin viiteryhmälle. Tosin kaikki valtiot eivät välttämättä käytä samanlaista retoriikkaa, vaikka ne olisi agendojensa puolesta luokiteltavissa tiettyyn viiteryhmään.

Ensimmäisessä luokittelimassani ryhmässä ovat jälkiteollistuneet moraalisesti vastuulliset valtiot, joihin tyypillisesti kuuluvat esimerkiksi Euroopan unionin (EU) jäsenvaltiot. Kyse ei ole siitä, että näkisin näiden valtioiden olevan moraalisesti vastuussa ilmastonmuutoksesta tai muuten moraalisia toimijoita, mutta niiden voi tulkita kohottavan sisä- ja ulkopoliittista prestiisiään olemalla aktiivisia kyseisen agendan puitteissa. Nämä valtiot selittävät itse puheenvuoroissaan olevansa pitkälti vastuussa ilmastonmuutoksen aiheuttamisesta. Ne toteavat aiheuttaneensa ilmastonmuutoksen samalla, kun ne ovat teollistuneet ja kasvattaneet talouksiaan. Jälkiteollistuneet moraaliset valtiot kokevat velvollisuudekseen ilmastonmuutoksen aiheuttamien ongelmien hoitamisen ja ne suhtautuvat ilmastonmuutoksen käsittelyyn turvallisuusneuvostossa positiivisesti.

Toisen viiteryhmän muodostavat haavoittuvat valtiot, joiden olemassaoloa ilmastonmuutos uhkaa ja jotka kannattavat ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa. Viiteryhmään kuuluvat pienet kehittyvät saarivaltiot, joiden on ennustettu kärsivän ilmastonmuutoksen vaikutuksista erittäin vakavasti. Pienet kehittyvät saarivaltiot sijaitsevat alueilla, jotka tulevat olemaan kaikista haavoittuvaisimpia ilmastonmuutoksen vaikutuksille. Valtioiden

olemassaolo on uhattuna, koska merenpinta nousee ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Pienet kehittyvät saarivaltiot toivovat, että turvallisuusneuvosto ottaa ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkiin vastaamisen pitkäaikaiselle agendalleen.

Kolmantena viiteryhmänä on ilmastonmuutoksesta kärsivät kehittyvät valtiot, jotka vastustavat ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa. Viiteryhmän valtiot kuuluvat muun muassa G77 järjestöön ja sitoutumattomien maiden liikkeeseen. Ilmastonmuutos voi aiheuttaa myös niille äärimmäisiä vaikutuksia, mutta ne eivät silti kannata ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa. Nämä valtiot priorisoivat politiikassaan talouden kasvua ja kehitystä.

Neljäs viiteryhmä muodostuu kokouksessa prestiisiään ylläpitävistä suurvalloista. Tähän viiteryhmään kuuluvat Yhdysvallat ja Venäjä, joille molemmille valtion arvovaltaan liittyvät asiat ovat tärkeitä. Tulkitsen niiden puheenvuorot vastustavina näkökantoina, vaikka ne eivät ota aiheeseen yhtä suorasti kantaa kuin muut viiteryhmät. Yhdysvaltojen ja Venäjän ei välttämättä helposti ajattelisi kuuluvan samaan viiteryhmään. Tässä kokouksessa niiden poliittiset intressit ja argumentaatiotyylit olivat kuitenkin niin samanlaisia, että päädyin luokittelemaan ne samaan ryhmään.

Kenneth Burkea lainaten voin todeta tulkitsemieni viiteryhmien ja muiden toimijoiden sitaattien olevan niin sanottuja *edustavia anekdootteja*. Tämä tarkoittaa sitä, että kielessä on todellisuuden heijastumia ja nämä heijastumat pitää osata valikoida kieltä tulkittaessa. Edustavat anekdootit antavat kuvaavan esimerkin tulkittavasta tilanteesta. (Burke 1969, 59.) Valitsemani sitaattit antavat esimerkkejä kokouksen puheenvuorojen tyypillisestä kielestä ja retoriikasta. Esimerkit antavat kuvan kokouksen tilanteen pääpiirteistä ja puhujista.

Puheenvuorojen analyysi jakautuu kahteen lukuun, joissa käydään läpi kannattavia ja vastustavia puheenvuoroja. Luvut jakaantuvat omiin alalukuihinsa puheenvuoroissa esitettyjen argumenttien perusteella. Argumentit liittyvät tutkimuskysymyksen kannalta olennaiseen asiaan, eli siihen tulisiko turvallisuusneuvoston käsitellä ilmastonmuutokseen liittyviä turvallisuusuhkia.

3.1 Kannattavat näkökulmat

Turvallisuusneuvoston ilmastonmuutoskokouksen puhujista suurin osa pitää myönteisenä tai tärkeänä sitä, että neuvostossa käsitellään ilmastonmuutosta. Neuvoston osallisuutta kannattavissa puheenvuoroissa ilmastonmuutos määritellään kansainvälisen turvallisuuden vaarantavaksi turvallisuusuhaksi. Turvallisuusneuvoston pysyvistä jäsenmaista Britannia ja Ranska kannattavat ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa.

Viiteryhmiä luokittelemani jälkitekollistuneet moraaliset valtiot ja haavoittuvat valtiot, joiden olemassaoloa ilmastonmuutos uhkaa kannattavat näkyvästi kokouksen pitämistä turvallisuusneuvostossa. Tarkastelemani puolustavat kannanotot tulevat näiltä kahdelta viiteryhmältä. Tulkitsen edellä mainittujen viiteryhmien kannattavia argumentteja siitä näkökulmasta, miten ne määrittelevät ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkana ja perustelevat sitä, että turvallisuusneuvoston tulee käsitellä ilmastonmuutosta.

Kokouksen puheenvuoroista on havaittavissa kolme eri päätyyppiä, joilla ongelmakentästä voidaan puhua ja siten määritellä tilanteen vakavuutta. Päätyypit ovat ympäristön konfliktin, inhimillisen turvallisuuden ja kansallisen turvallisuuden diskurssit. Myös Detraz ja Betsill sekä Kurtz ovat määritelleet ja tutkineet näitä diskursseja kokouksesta (Detraz & Betsill 2009; Kurtz 2012).

Kannattavat näkökulmat pohjautuvat viiteryhmien puheenvuoroissa rakentamien asiakokonaisuuksien ympärille. Seuraavat viisi alalukua käsittelevät näitä asiakokonaisuuksia, joita kokouksessa käytettiin perusteluina sille, että turvallisuusneuvoston tulisi käsitellä ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkia. Luvuissa esitellään erikseen perustelut kollektiivisen turvallisuuden uhista, ilmastonmuutoksesta konfliktien aiheuttajana, pienten kehittyvien saarivaltioiden näkökulmia, YK:n toimielinten yhteistyötä ja ilmastonmuutoksen saamaa näkyvyyttä julkisuudessa.

3.1.1 Ilmastonmuutos uhkana kollektiiviselle turvallisuudelle

Ilmastonmuutos pitää määritellä turvallisuushaksi, jos ilmastonmuutosta halutaan käsitellä turvallisuusneuvostossa. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot selvittävät puheenvuoroissaan runsaasti ilmastonmuutoksen turvallisuuspuolia ja ne suhtautuvat positiivisesti aiheen käsittelyyn neuvostossa. Ne määrittelevät ilmastonmuutoksen uhkana kollektiiviselle turvallisuudelle.

Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot lähtevät puheenvuoroissaan rakentamaan kuvaa muuttuneesta globaalista turvallisuustilanteesta, jonka tulisi osaltaan vaikuttaa turvallisuusneuvoston käsittelemiin aihepiireihin. Turvallisuusneuvoston puheenjohtajana toimiva Britannian edustaja Margaret Beckett puhuu ilmastonmuutoksen ja turvallisuushkien välisestä yhteydestä seuraavalla tavalla:

Certainly for the United Kingdom, climate change is a security issue, but it is not a matter of narrow national security. It has a new dimension. It is about our collective security in a fragile and increasingly interdependent world. (UNSC 2007d, 19. Beckett, Britannia.)

Puheenvuorossa kuvataan muuttunutta turvallisuusympäristöä keskinäisriippuvaisessa maailmassa. Kannanotossa korostetaan rajat ylittävää yhteistä turvallisuutta. Argentinan keskeisenä viestinä on se, että valtiot eivät voi pitäytyä kansallisen turvallisuuden näkökulmissa, koska ilmastonmuutos on globaali ongelma. Ajatuksena on, että ilmastonmuutoksen vaikutusten seuraukset yltävät ympäri maailman, vaikka vaikutukset vaihtelisivatkin alueittain. Tästä syystä kansallisen turvallisuuden lähtökohdat ovat vanhanaikaisia eikä niiden avulla pystytä enää vastaamaan uudentuneeseen turvallisuustilanteeseen. Uusi globaali turvallisuustilanne vaatii entistä laajempaa katsantokantaa.

Retoriikan vaikuttavuuden kannalta olennaisia tekijöitä ovat aiheen tärkeys, aiheeseen liittyvät assosiaatiot ja tunteet (Hart 1997, 84). Turvallisuustilanteen muutosta kuvaamalla Britannian edustaja pyrkii kiinnittämään yleisön huomion aiheen vakavuuteen harkituilla sanavalinnoilla. Beckett kuvaa esimerkiksi maailman tilaa käsitteellä *fragile* eli hauras tai helposti särkyvä. Keskinäisriippuvaisen maailman kuvaaminen hauraaksi tai helposti särkyväksi on retorinen valinta, jonka on todennäköisesti tarkoitus herättää miellelyhtymiä

ja varsinkin tunteita yleisössä. Retoriikan tulkinnassa on keskeisessä osassa ajatus, että tunteiden avulla yritetään vaikuttaa yleisöön. Retoriikka lomittuu usein tunteiden ja logiikan välimaastoon ja käyttää näitä molempia vakuuttamisen keinoina. (Hart 1997, 85–86.) Hauraan ja keskinäisriippuvaisen maailman yhdistäminen samassa lauseessa painottaa sitä, että turvallisuusuhkiin vastaaminen vaatii yhteistoimintaa. Kuvailu auttaa aiheen tärkeyden ja vakavuuden esiin tuomista.

Britannian edustajan puheenvuorosta voi tulkita pitäytymistä diplomaattiprotokollassa. Argumentissa ei nimetä niitä toimijoita, jotka eivät halua noudattaa kollektiivisen turvallisuuden linjaa, vaan siinä kannustetaan valtioiden väliseen yhteistyöhön. Siten argumentissa ei loukata minkään valtion kunniaa diplomaattisen protokollan mukaisesti. Puheenvuorossa keskitytään syyttelyn sijaan yhteistyön painottamiseen. Puheenvuorossa käytetään diplomaattista tahdikkautta, koska siinä ei eritellä erikseen toimijoita, jotka eivät ole halukkaita kasvihuonepäästöjen vähentämiseen. Kasvihuonepäästöjen vähentäminen edellyttää kansainvälistä yhteistyötä ja on oletettavaa, että kasvihuonepäästöjen vähentäminen kuuluu kollektiivisen turvallisuuden edesauttamiseen, jos ilmastonmuutos määritellään kansainvälistä turvallisuutta uhkaavaksi tekijäksi. Argumentissa painotetaan sitä, että valtioiden välinen yhteispeli ja uudet poliittiset toimintatavat ovat edellytyksenä sille, että ilmastonmuutoksen tuomiin uhkiin kyetään vastaamaan.

Edellä oleva Britannian edustajan argumentti tukee ajatusta siitä, että turvallisuusneuvoston tulee käsitellä ilmastonmuutoksen aiheuttamia turvallisuusuhkia. Ranskan edustajan puheenvuoro jatkaa samalla linjalla. Seuraavassa Ranskan edustajan argumentissa selvitetään sitä, miksi turvallisuusneuvoston pitää ottaa uudentuneeseen turvallisuustilanteeseen kantaa.

[...] within its mandate, the Security Council cannot ignore the threats to international security caused by global warming. [...] All of the climate change threats are real threats. In the medium and the long term, they will affect security among nations. (UNSC 2007d, 11. De La Sablière, Ranska.)

Ranskan edustaja määrittelee argumentissaan ilmastonmuutoksen turvallisuusuhaksi ja siitä syystä myös perustelee turvallisuusneuvoston roolia aiheen käsittelyssä. Ranskan edustaja vetoaa muiden jälkiteollistuneiden moraalisten valtioiden tapaan YK:n peruskirjan turvallisuusneuvostolle antamaan mandaattiin. Turvallisuusneuvoston ensisijainen tehtävä on maailmanrauhan ja turvallisuuden takaaminen, joten sen voi päätellä olevan

vastuullinen ottamaan ilmastonmuutokseen kantaa, jos ilmastonmuutos määritellään kansainvälistä turvallisuutta uhkaavaksi tekijäksi.

Turvallisuushkien määrittelyn suhteen on kuitenkin korostettava sitä, että ne ovat riippuvaisia tulkinnan tekijästä ja ennen kaikkea aikakaudesta. Kansainvälisten suhteiden turvallisuus on pitkään liittynyt voimapolitiikkaan, joten se ei ole täysin yhtäläinen sosiaalisen turvallisuuden käsitteen kanssa. Perinteisessä sotilaallispoliittisessa näkemyksessä turvallisuudessa on kyse selviytymisestä ja varsinkin yhteiskunnan sekä valtion selviytymisestä. Buzan, Waever ja de Wilde totesivat jo 1990-luvulla, että turvallisuuden käsitteistö on laajentunut koskemaan perinteisten militaaristen uhkien lisäksi uusia ilmiöitä. Heidän mielestään esimerkiksi ympäristön turvallisuudesta oli tullut yksi uusista turvallisuuteen kuuluvista sektoreista. (Buzan ym. 1998, 21, 74.) Jälkiteollistuneet moraaliset valtiot painottavat puheenvuoroissaan kollektiivisen turvallisuuden merkitystä kansalliseen turvallisuuteen verrattuna. Lisäksi niiden voi päätellä argumenttiensa perusteella määrittelevän ympäristöongelmat yhdeksi turvallisuuspoliittiseksi sektoriksi, joka osaltaan vaatii uudenlaisia turvallisuuspoliittisia vastauksia.

Aikakauden vallitsevat normit vaikuttavat merkittävästi turvallisuusneuvoston tekemiin turvallisuusmääritelmiin (Cronin & Hurd 2008b, 206). Puheenvuoroissa käytettävää uudentuneen turvallisuuden näkökulmaa on helpompi ymmärtää, kun tietää kokouksen kontekstin. Kontekstin avaamisella tarkoitetaan niiden rakenteiden selvittämistä, joilla on merkitystä tekstin tulkinnan kannalta. Tarkoituksena on selvittää tekstin tilannesidonnaisuus. (Palonen 1988, 61, 64.) Tarkastelemani turvallisuusneuvoston kokous ei ollut irrallinen tapahtuma, vaan se linkittyy kansainvälisillä foorumeilla kyseisenä aikana käytyyn laajempaan debattiin ilmastonmuutoksen turvallisuushista. Samaan aikaan muilla kansainvälisillä foorumeilla käyty keskustelu sopii yksiin sen kanssa, että neuvostossa pohdittiin ilmastonmuutoksen ja turvallisuushkien välistä yhteyttä.

Esimerkiksi Italian edustaja ottaa esille muut ajankohtaiset tapahtumat, jotka ovat merkittäviä turvallisuuspoliittisten määrittelyiden kannalta. Italian edustaja luettelee puheenvuorossaan tapauksia, joissa on käsitelty ilmastonmuutoksen ja turvallisuuden välisiä yhteyksiä. Muilla kansainvälisillä foorumeilla käyty keskustelu tulee kokouksessa muun muassa seuraavalla tavalla esille:

A few weeks ago, the latest report of the Intergovernmental Panel on Climate Change reiterated the extreme seriousness of global warming and its connection to human activities. Various studies including the Stern Review and the report promoted by the United Nations Foundation, highlight the serious threat that climate change poses to peace and security, such as fomenting or aggravating conflicts. (UNSC 2007d, 4. Craxi, Italia.)

Argumentissa muodostetaan yhteyttä meneillään olevaan aikakauteen ja varsinkin ajankohtaiseen tutkimustietoon, jossa ilmastonmuutoksen ja turvallisuusuhkien välillä on havaittu kytkös. Sitaatissa mainittu Sternin raportti selvittää ilmastonmuutoksen talousvaikutuksia (ks. Stern 2007). Hallitusten välisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) raporteissa on taas laajoja selvityksiä ilmastonmuutoksen ympäristöllisistä ja sosioekonomisista vaikutuksista (ks. Intergovernmental Panel on Climate Change 2007). Edustaja vahvistaa puheenvuoronsa vakuuttavuutta ottamalla ajankohtaiset tutkimukset ja keskustelut perusteluidensa tueksi. Puheenvuoroissa on tukeuduttu näihin merkittäviin ajankohtaisiin raportteihin ja ne ovat todennäköisesti vaikuttaneet olennaisesti siihen, kuinka ilmastonmuutosta on määritelty kollektiivisena uhkana myös turvallisuusneuvoston kokouksessa.

Ilmastonmuutoksen ja turvallisuusuhkien välinen yhteys ei ole uusi asia, mutta kokouksen aikana se oli näyttävästi esillä kansainvälisillä foorumeilla. Aiheesta puhuttiin jo 1980-luvulla ja se johti vuonna 1992 Rio de Janeirossa kansainvälisen ilmastopimuksen (UNFCCC) syntyyn (Oels 2012, 186). Niin sanottu ilmastonmuutoksen turvallistamisdiskurssi laantui tämän jälkeen vuosiksi, eikä ilmastonmuutoksen ja turvallisuuden välille tehty merkittävää yhteyttä. Ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkien painottaminen kuitenkin voimistui merkittävästi kansainvälisissä ilmastodebateissa vuoden 2007 tienoilla. Ilmastonmuutoksen turvallisuuspuolet nousivat julkiseen keskusteluun, koska kyseisenä ajankohtana julkaistiin useita merkittäviä raportteja ja pidettiin monia huipputason kokouksia. Keskeisiä tapahtumia olivat muun muassa edellä mainitut IPCC:n neljäs arviointiraportti ja Sternin raportti. Näiden lisäksi Al Gore ja IPCC saivat Nobelin rauhanpalkinnon kyseisenä vuonna. Raportit ja tapahtumat toivat näkyvyyttä ilmastonmuutoksen turvallisuusuhille ja konfliktinäkökulmille. Myös medialla ja sen sensaatiomaisilla keinoilla, joilla yritettiin vaikuttaa vuonna 2012 päättyvän Kioton sopimuksen jatkoaikaan, oli merkittävä vaikutus ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkien rakentamisessa. Viihdemaailman erilaiset julkaisut, kuten Roland Emmerichin

katastrofielokuva *The Day After Tomorrow*, antoivat lisäksi osansa ilmastonmuutoksen turvallisuushkien korostamiseen visuaalisilla efekteillään. (Trombetta 2012, 151, 157.)

Turvallisuusneuvoston kokous sijoittui ajankohtaan, jolloin ilmastonmuutoksen turvallisuuspuolia esiteltiin merkittävässä yhteyksissä. Voidaan sanoa, että ilmastonmuutoksen turvallisuushkakuvia tuotiin rytinällä julkiseen keskusteluun. Osansa keskustelussa ovat antaneet niin tutkijat, poliitikot, media kuin viihdemaailmakin. Siten diplomaattien edellä esitellyt argumentit ottavat kantaa meneillään olevaan ajankohtaiseen aiheeseen. Myös puheenvuoroissa kuvailtu kollektiivisen uhan näkemys mukailee aikakauden turvallisuusdiskursseja.

3.1.2 Ilmastonmuutos konfliktin aiheuttajana

Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot laajentavat kollektiivisen turvallisuusuhan määrittelyä esittämällä, että ilmastonmuutos on konfliktin aiheuttaja. Niiden mukaan ilmastonmuutoksen synnyttämät uudentuneet turvallisuusuhat voivat johtaa yhteiskunnassa väkivaltaiseen konfliktiin. Alla avaan tarkemmin valtioiden esittämiä konfliktinäkökulmia.

Oikeastaan alkuperäinen syy turvallisuusneuvoston ilmastonmuutoskokouksen järjestämiseen on ollut se, että jälkitekollistuneet moraaliset valtiot ovat määritelleet ilmastonmuutoksen konfliktin aiheuttajaksi. Britannia julkaisi ennen kokousta asialistan, jonka tarkoituksena oli johdatella kokouksen teemoihin ja asiapiireihin. Asialistalla määritellään kokouksen polttopiste ja tarkoitus.

The focus of the debate will be on the security implications of a changing climate, including through its impact on potential drivers of conflict (such as access to energy, water, food and other scarce resources, population movements and border disputes). (UNSC 2007a, 2. Britannia.)

Ennen kokousta otettiin jo kanta, että ilmastonmuutos on potentiaalinen konfliktin aiheuttaja. Sitaatissa luetellut rajaristiriidat, energian saatavuuden ongelmat ja resurssipula ovat tekijöitä, joiden tavanomaisesti kuvataan aiheuttavan konflikteja. Ilmastonmuutoksen selitetään olevan konfliktin alkulähde, jonka vaikutuksista yhteiskunnat voivat ajautua kriisitilanteisiin. Asialistassa otettu kanta viittaa ympäristön konfliktidiskurssiin.

Ympäristön konfliktidiskurssissa on keskeisenä resurssipula, joka saa alkunsa ympäristön pilaantumisesta (Homer-Dixon 1990). Resurssipula uhkaa ihmisten hyvinvointia ja johtaa yhteiskunnan sisällä väkivaltaiseen konfliktiin, mikä vaarantaa valtion turvallisuuden. Ympäristön konfliktidiskurssissa perinteiset turvallisuushuolet nousevat pinnalle, koska valtion selviytyminen nähdään ihmisten selviytymistä tärkeämpänä. (Detraz & Betsill 2009, 305.) Tällaisen diskurssin valinta kertoo siis aina tietynlaisista arvoista ja siitä mitä asioita keskusteluissa painotetaan. Valtioiden selviytyminen vaikuttaa olleen pääasiana ennen kokousta otetussa kannassa.

Konfliktidiskurssin käytöllä voidaan perustella sitä, että turvallisuusneuvoston tulee käsitellä ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkia. Näin tekee esimerkiksi EU:n puolesta puhuva Saksan edustaja. Hän käyttää ympäristön konfliktidiskurssia luetellessaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia, jotka voivat ajaa alueita konfliktiin. Edustaja selittää kuinka maankäytön ongelmat ja pula puhtaasta vedestä vaikuttavat eniten kehittyvien maiden köyhillä alueilla, mikä on myös konfliktiriski. Ilmastonmuutoksen konfliktivaikutukset ovat syy siihen, miksi Saksan edustaja vaatii turvallisuusneuvoston toimintaa.

This Council usually deals with more imminent threats to international peace and security than those caused by climate change. However, less obvious and more distant drivers of conflict should not be neglected. (UNSC 2007d, 19. Wiczorek-Zeul, Saksa.)

Argumentissa käytetään ennen kokousta julkaistun asialistan tavoin ympäristön konfliktidiskurssia. Argumentissa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen epävarmuustekijät, joita ovat muutosten kaukaisuus ja vaikea ennustettavuus. Puheenvuorossa on varoittava sävy. Puheenpitäjä kehottaa yleisöä kaukonäköisyyteen, koska hänen mukaansa turvallisuusneuvoston tulisi käsitellä myös uhkia, joita ei vielä täysin osata ennustaa. Ympäristöuhkiin liittyykin usein epävarmuus siitä, millä aikavälillä uhkiin tulisi vastata (Buzan ym. 1998, 74). Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot rakentavat ilmastonmuutoksen ja turvallisuusuhkien välille yhteyttä määrittelemällä ilmastonmuutoksen konfliktin alkulähteeksi.

Ilmastonmuutoksen käsitteleminen turvallisuusneuvostossa herättää kuitenkin kysymyksiä siitä, missä neuvoston tehtäväalueiden rajat kulkevat. Tästä syystä on hyvä selvittää sitä, kuinka neuvosto voi ottaa uusia asioita käsiteltäväkseen. Neuvoston toimintaan vaikuttavat

kansainvälinen oikeus ja poliittiset voimat. YK:n peruskirja toimii kehyksenä, jonka rajoissa neuvosto itse määrittelee oman oikeudellisen auktoriteettinsa. Neuvosto voi ottaa käsiteltäväkseen uusia aiheita, joita ei ole tarkasti määritelty peruskirjassa deliberaation avulla. Neuvoston mandaatin laajentamisen mahdollistavat deliberaatioissa käytetyt erilaiset argumentaation keinot, joilla pyritään yhteisen hyvän määrittelyyn. (Cronin & Hurd 2008b, 200.) Tutkielman alussa kuvailemani Aristoteleen määrittämä deliberatiivinen puhe pyrkii vaikuttamaan tulevaisuuden tapahtumiin kehottamisen tai varottamisen avulla. (Aristoteles 2000, 16.) Näiden pohjalta voi tulkita, että jälkitekollistuneet moraaliset valtiot käyttävät deliberatiivisen puheen keinoja, jotta ilmastonmuutosta voidaan käsitellä neuvostossa. Jälkitekollistuneiden moraalisten valtioiden puheenvuoroissa ilmastonmuutos määritellään konfliktin aiheuttajaksi, joka muodostaa vastakkaisen tekijän kansainväliselle yhteiselle hyvälle ja ennen kaikkea turvallisuudelle. Ne siis yhtäältä varoittavat ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja toisaalta kehottavat kansainvälistä yhteisöä toimintaan. Nämä molemmat osaltaan liittyvät siihen, että turvallisuusneuvoston tulee ottaa kantaa ilmastonmuutokseen. Turvallisuusneuvoston osuutta kansainvälisessä ilmastokeskustelussa on helpompi perustella, kun ilmastonmuutos määritellään konfliktin aiheuttajaksi.

Konfliktidiskurssin käyttö poliittisissa puheissa luo syvempiä näkökulmia siihen millaisia turvallisuusuhkia ilmastonmuutos voi aiheuttaa ja millaisia vastauksia se vaatii. Luvun alussa esiteltyssä Britannian ennen kokousta julkaisemalla asialistalla pohditaan sitä kuinka ilmastonmuutoksen aiheuttamat konfliktit tulisi huomioida turvallisuusneuvoston työskentelyssä. Asialistalla mainitaan muun muassa turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1625, joka käsittelee sitä kuinka neuvosto voi tehostaa omaa työtään konfliktien estämisessä (ks. United Nations Security Council 2005). Seuraava asialistalla esitetty kysymys kohdistuu neuvoston työskentelyyn:

How can the Security Council play a part in a more integrated approach to conflict prevention as foreseen in Security Council resolution 1625 (2005), including greater emphasis on climate-related factors? (UNSC 2007a, 5.)

Asialistalla esitetty kysymys kuvastaa sitä kuinka kokousta suunniteltaessa ilmastonmuutoksen aiheuttamien konfliktien on määritelty kohdistuvan ennen kaikkea kehittyviin maihin. Erityishuomio päätöslauselmassa 1625 kiinnittyy kehittyviin maihin ja varsinkin Afrikkaan. Päätöslauselman tavoitteena on vahvistaa YK:n peruskirjaa sekä muistuttaa, että turvallisuusneuvoston ensisijainen työ on maailmanrauhan ja

turvallisuuden takaaminen. Päätöslauselmalla pyritään laajentamaan konfliktin estämisen ymmärrystä ja pureutumaan konfliktien perimmäisiin syihin, joihin kuuluu myös poliittisten sekä sosiaalisten kriisien parempi huomioiminen. (United Nations Security Council 2005.) Ilmastomuutoksen konfliktipuolet on jo ennen kokousta määritelty kehittyviä maita koskevaksi. Kokouksen tarkoituksena on avata keskustelua näistä perimmäisistä syistä, jotta mahdolliseen tulevaan konfliktiin osattaisiin varautua ja estää sen puhkeaminen. Ilmastomuutoksen ja konfliktin välistä yhteyttä korostavissa argumenteissa esiintyy huolta ilmastomuutoksen syvemmistä vaikutuksista ja kehittyvien yhteiskuntien ajautumisesta väkivaltaiseen konfliktiin.

Jälkitekollistuneiden moraalisten valtioiden puheenvuoroista välittyy huoli tilanteesta. Huolta kannetaan kehittyvien valtioiden lisäksi jälkitekollistuneiden maiden omasta tulevaisuudesta. Tästä on esimerkkinä muun muassa seuraava Ranskan edustajan argumentti:

It is clear that natural disasters and rising water levels could increase the number of refugees and displaced persons and could result in uncontrollable migratory flows. (UNSC 2007d, 11. De La Sablière, Ranska.)

Kokouksessa käytettyä ympäristön konfliktidiskurssia tarkastelemalla voidaan tulkita, että jälkitekollistuneet moraaliset valtiot ovat huolissaan konfliktien vaikutuksista vauraampiin maihin. Huolena on muun muassa pakolaisuuden lisääntyminen ilmastomuutoksen haavoittamilta konfliktiin ajautuneilta alueilta. Ranskan edustaja viittaa tässä yhteydessä argumentissaan *hallitsemattomiin* muuttovirtoihin. Pakolaisten yhteydessä käytetty kuvailu hallitsemattomasta virrasta luo kuvaa vyöryvästä liikkeestä, jonka voi myös tulkita uhaksi. Ympäristön konfliktidiskurssissa on usein keskeisenä ajatus siitä, että pohjoisen rikkaat valtiot eivät kykene eristäytymään köyhien alueiden konflikteilta (Homer-Dixon 1999, 27).

Detrazin ja Betsillin mielestä konfliktidiskurssin käyttö ei ole ongelmatonta ilmastomuutokseen liittyen, koska ilmastomuutos on paljon monimuotoisempi ongelma kuin monet muut ympäristöongelmat. Konfliktidiskurssin käyttö saattaa johtaa siihen, että köyhät eniten ympäristöongelmista kärsivät valtiot luokitellaan sotilaallisiksi uhiksi teollistuneille maille. Siten humanitaariset ja kestävä kehityksen ratkaisut ympäristöongelmiin saattavat jäädä sotilaallisten strategioiden alle. (Detraz & Betsill 2009, 312, 314.)

Esimerkiksi Michael Brzoska on teoretisoinut ilmastonmuutokseen liittyvää turvallistamista teollistuneiden maiden ja sotilaallisten strategioiden näkökulmista. Mikäli vähennyksestä ja sopeutumisesta koituvat kulut koetaan hankalina toteuttaa, asevarustelua saatetaan lisätä, jotta ilmastonmuutoksesta ei muodostu suurempaa turvallisuusuhkaa. Pohjoisen valtiot voivat alkaa parantaa asevarusteluaan suojautuakseen etelässä tapahtuvilta konflikteilta, jos ilmastonmuutos määritellään turvallisuusuhaksi. Näin ilmastonmuutoksesta saattaa tulla vauraiden valtioiden veruke kasvattaa sotilaallista valmiutta ja siten se voi johtaa jopa asevarustelukilpaan suurvaltojen välillä. Brzoska vertaa tilannetta kylmään sotaan, jossa alkujaan täysin poliittinen kiista muuttui sotilaalliseksi uhaksi ja lopulta johti suurvaltojen väliseen asevarusteluun. Konfliktien ratkaisuun ei välttämättä haluta käyttää rauhanomaisia keinoja, jos ilmastonmuutos koetaan ylitsepääsemättömänä ongelmana. (Brzoska 2009, 138.)

Brzoskan skenaariot ovat hyvin pitkälle vietyjä, mutta hän antaa aiheeseen mielenkiintoisen näkökulman. Jälkitekiteollistuneiden moraalisten valtioiden puheenvuoroissa ei mainita maiden sotilaallisen varustelun lisäämistä, mutta niistä välittyy huoli konfliktien leviämisestä. Konfliktin korostamisella voi lopulta olla merkittävät vaikutukset poliittisiin päätöksiin ja toteutuviin ratkaisumalleihin. Turvallisuusneuvosto on YK:n toimielimistä ainoa, joka voi päättää voimakeinojen käytöstä konfliktin purkamiseksi (United Nations Security Council 2016). Kestävän kehityksen näkökulmasta on mahdollista kyseenalaistaa se, että voiko turvallisuusneuvosto antaa kestäviä ratkaisuja ilmastonmuutoksen luomiin potentiaalsiin konflikteihin.

Päähuolena edellä esitellyssä ilmastonmuutoksen turvallistamisnäkökulmassa ja yleisesti ympäristön konfliktidiskurssissa on kehittyvien maiden konfliktien vaikutukset vauraisiin maihin. Siten voidaan pohtia, että priorisoivatko jälkitekiteollistuneet moraaliset valtiot konfliktiaargumenteillaan omaa kansallista turvallisuuttaan kollektiivisen turvallisuuden sijaan. Tämän näkökannan perusteella aiemmassa luvussa esitellyt kollektiivisen turvallisuuden argumentit olisivatkin vain kaunistelua, jolla peitetään oman edun tavoittelua.

Detrazin ja Betsillin mukaan kokouksen puheenvuoroissa konfliktilla spekulointi on merkittävää verrattuna aiempien vuosien kansainvälisiin ilmastodebatteihin, joissa ilmastonmuutoksesta ei ole puhuttu yhtä painokkaasti konfliktin aiheuttajana.

Konfliktidiskurssin käyttö liittyy aina tiettyihin poliittisiin valintoihin. (Detraz & Betsill 2009, 305, 311.) Erilaiset turvallisuusnäkemykset ja -diskurssit rajaavat eri asioita ulkopuolelleen, jolloin ne saattavat johtaa toisistaan poikkeaviin poliittisiin toimintatapoihin.

Ympäristön konfliktidiskurssin voimistuminen kokouksessa muihin kansainvälisiin debatteihin nähden on kiinnostavaa. Jälkitekollistuneiden moraalisten valtioiden konfliktiin keskittyvissä puheenvuoroissa vaikuttaisi olevan turvallisamisoperaation piirteitä. Konfliktin ottaminen puheenvuorojen lähtökohdaksi on retorinen valinta, jolla pyritään mielikuvapolitiikan tekemiseen. Omaa poliittista agenda saadaan vietyä paremmin läpi, kun tilanteen lopputuloksena esitetään vaarallinen konflikti. Konfliktien katastrofaalisten vaikutusten kuvailulla argumentaatioon saa enemmän tehokkuutta.

Tulkintani mukaan kokouksessa ilmenevä ympäristön konfliktidiskurssi rakentuu voimakkaiden mielikuvien käytöstä. Kosken mukaan mielikuvia käyttämällä toimijat voivat saada politiikassa aikaan haluamiaan muutoksia. Poliitikassa kokenut tekijä tietää että, sillä kuinka hän rakentaa kuvaa ympäröivästä tilasta ja esittää poliittisten asioiden laita, on suuri merkitys lopputuloksen kannalta. Tämä vaatii niin sanottua poliittista silmää. (Koski 2005, 12.) Samaan tapaan voisi luonnehtia, että toimijan täytyy osata pelata poliittista peliä. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot pystyvät perustelevaan turvallisuusneuvoston velvollisuuden käsitellä ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkia luomalla mielikuvia ilmastonmuutoksen konfliktivaikutuksista.

3.1.3 Haavoittuvuuden ytimessä

Jälkitekollistuneiden moraalisten valtioiden lisäksi monet ilmastonmuutoksesta haavoittuvat valtiot kannattavat ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi pienet kehittyvät saarivaltiot. Pienet kehittyvät saarivaltiot ovat huolissaan omasta turvallisuudestaan ja vetoavat siihen, että turvallisuusneuvoston tulee huomioida ilmastonmuutoksen uhkatekijät.

Papua-Uuden-Guinean edustaja esittää puheenvuoronsa pienten kehittyvien saarivaltioiden puolesta, jossa hän määrittelee ilmastonmuutoksen vakavuutta pienten kehittyvien saarivaltioiden näkökulmista. Seuraavassa argumentissa selvennetään sitä kuinka monimuotoisia ongelmia ilmastonmuutos aiheuttaa pienille kehittyville saarivaltioille:

Climate change, climate variability and sea-level rise are therefore not just environmental concerns, but also economic, social and political issues for Pacific island countries. They strike at the very heart of our existence. (UNSC 2007d, 27. Aisi, Papua-Uusi-Guinea.)

Lausunto kuvaa sitä, kuinka pienet kehittyvät saarivaltiot eivät rakenna argumenttejaan konfliktinäkökulmiin. Sen sijaan ne liittävät turvallisuuteen laajempia ulottuvuuksia inhimillisen turvallisuuden diskurssin avulla. Inhimillinen turvallisuus avartaa turvallisuuden käsityksen kapeasta alueellisesta näkökulmasta yksilöihin ja jopa koko ihmiskuntaa koskevaksi (Brauch & Scheffran 2012, 3). Inhimillinen turvallisuus huomioi tekijöitä, jotka vaikuttavat ihmisten haavoittuvuuteen. Haavoittuvuuden kannalta merkitystä on esimerkiksi yhteisöllä, taloudella, ympäristöllä, terveydellä ja poliittisella turvallisuudella. (Trombetta 2012, 156.) Pienet kehittyvät saarivaltiot käyttävät argumenteissaan edellä lueteltuja inhimillisen turvallisuuden lähtökohtia samalla, kun ne määrittelevät ilmastonmuutoksen niiden olemassaoloa uhkaavaksi tekijäksi.

Inhimillisen turvallisuuden diskurssissa hyödynnetään tunteisiin vetoavaa retoriikkaa, jollaista on esimerkiksi edellisessä sitaatissa oleva kuvailu yhteiskunnan olemassaolonnytimeen osumisesta. Retoriikan tulkinnassa tunteisiin vetoamisen vaikuttavuudessa voi tarkastella niin sanottua tunteiden yhtenäisyyttä. Tunteiden yhtenäisyydessä tarkastellaan sitä, onko puhujan tausta oikeasti sellainen, että hän voi vedota uskottavasti puheessa esittämiinsä tunteisiin. (Hart 1997, 86.) Pienet kehittyvät saarivaltiot painottavat mielikuvaa haavoittuvuudestaan ja yhteiskunnan eri osa-alueiden kriisiytymisestä. Tunteisiin vetoaminen on luontevaa, kun huomioidaan ilmastonmuutoksen todennäköiset vaikutukset näiden alueille sekä se, että edustajat puhuvat omien elintilojensa, kotimaidensa ja alueellisten yhteisöjensä puolesta.

Pienet kehittyvät saarivaltiot käyttävät inhimillisen turvallisuuden käsitteistöä apuna perusteluissa, joissa vaaditaan ilmastonmuutoksen huomioimista turvallisuusneuvostossa. Ilmastonmuutoksen tuomien uhkien kuvaillaan olevan niin merkittäviä, että

turvallisuusneuvoston tulee ottaa asia agendalleen. Papua-Uuden-Guinean edustaja jatkaa puheenvuorossaan tunteisiin vetoavalla linjalla:

The Security Council and the General Assembly have accepted the principle of the responsibility to protect. The dangers that small islands and their populations face are no less serious than those faced by nations and peoples threatened by guns and bombs. (UNSC 2007d, 28. Aisi, Papua-Uusi-Guinea.)

Papua-Uuden-Guinean edustaja herättelee yleisöä mielikuvituksen käyttöön esittämällään analogialla. Mielikuvien käytöllä pyritään poliittisten muutosten aikaansaamiseen. Ilmastonmuutoksen vertaaminen aseisiin ja pommeihin tekee epämääräisestä uhasta konkreettisemmän tuntuisen. Luokittelun ja vertailun avulla uudet asiat ovat helpommin hahmotettavissa. Analogiat ovatkin siten hyviä politiikan arvostelun välineitä. (Koski 2005, 75, 81.) Papua-Uuden-Guinean edustaja esittää samassa yhteydessä, että turvallisuusneuvostolla on *vastuu* suojella. Siten argumentissa yhdistetään sotamielikuvat ja turvallisuusneuvoston vastuunäkökulmat. Yhdistämällä nämä kaksi tekijää edustaja tekee moraalisen kannanoton. Pienet kehittyvät saarivaltiot odottavat, että neuvosto toimii saamansa vastuun mukaisesti ja perustelevat neuvoston roolia asian suhteen moraalisista vastuunäkökulmista.

Pienet kehittyvät saarivaltiot kannattavat puheenvuoroissaan eniten kokouksen osallistujista turvallisuusneuvoston osuutta ilmastonmuutoksen käsittelyssä. Voidaan tulkita, että niiden tavoitteena on ollut ilmastonmuutoksen turvallistaminen. Samaa mieltä aiheesta on myös Kurtz (ks. Kurtz 2012, 669–672). Turvallistamisesta viestivät edellä esitellyissä argumenteissa olevat kuvailut siitä kuinka ilmastonmuutos on niiden olemassaolon vaarantava uhka, johon turvallisuusneuvoston tulee puuttua. Pienet kehittyvät saarivaltiot ymmärtävät neuvoston merkityksen ja voimat maailmanpolitiikassa. Näin neuvoston mahdollisella toiminnalla ja kannalla ilmastonmuutoksen suhteen on myös huomattava vaikutus ilmastonmuutoksen turvallistamisen kannalta.

Inhimillisen turvallisuuden näkökulmasta turvallistaminen on positiivinen ja jopa välttämätön operaatio ilmastonmuutoksen liittyen. Kestävästä kehityksestä tulee tärkeä poliittinen toimintamalli sen jälkeen, kun ilmastonmuutos on määritelty uhaksi ihmiskunnalle. Kestävän kehityksen politiikan tavoitteena on parantaa yhteiskuntien sopeutumiskykyä, jonka avulla voidaan osaltaan ehkäistä väkivaltaisen konfliktin syttymistä ja siitä johtuvia ilmiöitä kuten pakolaisuuden lisääntymistä. (Oels 2012, 185.)

Sopeutuminen on ensiarvoisen tärkeää pienille kehittyville saarivaltioille, koska ilmastonmuutos aiheuttaa niille suuria riskejä. Sopeutuminen ei kuitenkaan riitä, jos ilmastonmuutosta ei yritetä hillitä. Ilmastonmuutoksen hillintätoimet vaativat valtioiden välistä yhteistyötä ja siksi turvallistaminen sekä kestävä kehityksen agendan ajaminen ovat ilmeisiä tavoitteita pienille kehittyville saarivaltioille. Ne tavoittelevat turvallistamisella omien alueidensa pelastamista.

Edellä esitellyt näkökulmat osoittavat, että inhimillisen turvallisuuden käsitteistöön turvautuminen painottaa lopulta hyvin erilaisia näkökulmia ilmastonmuutoksesta kuin ympäristön konfliktidiskurssi. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot ja ilmastonmuutoksesta haavoittuvat valtiot käyttävät toisistaan poikkeavia turvallisuusdiskursseja perustellessaan niitä syitä, miksi turvallisuusneuvoston tulisi käsitellä ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkia. Seuraavissa luvuissa esiteltävissä perusteluissa näiden viiteryhmien esittämät kannat ovat kuitenkin yhteneväisiä. Molemmissa viiteryhmissä vaaditaan YK:n toimielinten parempaa yhteistyötä ja tietoisuuden levittämistä ilmastonmuutoksen turvallisuusuhista.

3.1.4 YK:n toimielinten välinen yhteistyö

YK:ssa on toimielimiä, joiden pääasialliseen tehtäväkuvaan kuuluu ilmastonmuutoksen käsittely. Näistä merkittävin on ilmastokonventti, jossa neuvotellaan kansainvälisistä ilmastopimuksista. Ilmastokonventin lisäksi talous- ja sosiaalineuvoston tehtäviin kuuluvat ilmastonmuutokseen keskeisesti liittyvät kestävä kehityksen asiat. Pienet kehittyvät saarivaltiot ja jälkitekollistuneet moraaliset valtiot vaativat lähes kaikissa puheenvuoroissaan parempaa yhteistyötä YK:n eri toimielinten välille. Yhteistyön näkökulmista myös turvallisuusneuvostolla perustellaan olevan oma roolinsa ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaamisessa.

Puheenvuoroissa yhteistyön kuvaillaan olevan avainasemassa ilmastonmuutoksen vastaisissa toimissa. Esimerkiksi seuraavasta Salomonsaarten edustajan argumentista ilmenee vaatimus toimielinten yhteistyöstä:

The wider United Nations system must structurally respond to the call – not only the General Assembly and the Economic and Social Council, but the Security Council as well. [...] we must build bridges and streamline our common commitment in implementing agreed international climate change frameworks. (UNSC 2007d, 13. Beck, Salomonsaaret.)

Salomonsaarten edustajan puheenvuorossa otetaan kantaa siihen, että ilmastonmuutosasioita ei tulisi käsitellä vain yleiskokouksessa tai talous- ja sosiaalineuvostossa, vaan myös turvallisuusneuvostossa. Asian käsittely eri toimielimissä osaltaan vahvistaa ilmastonmuutoksen vastaista toimintaa. Salomonsaarten edustaja käyttää hyvin perinteistä argumentaatiota kuvaillessaan yhteistyötä sillanrakennusmetaforalla. Kannanotossa vaaditaan YK:lta kokonaisvaltaisempaa näkökulmaa ilmastonmuutoksen käsittelyyn.

Yleisön vakuuttaminen vaatii kannattavien puheenvuorojen esittäjiltä sitä, että ne eivät kiistä yleiskokouksen, ilmastokonventin tai talous- ja sosiaalineuvoston roolia ilmastonmuutoksen käsittelyssä. Tästä on osoituksena myös se, että kukaan kokouksen osallistujista ei ole sitä mieltä, että turvallisuusneuvoston tulisi olla ainoa paikka ilmastonmuutoksen käsittelyyn. Muiden toimielinten työpanoksen korostaminen ilmastonmuutoksen käsittelyssä luo vakuuttavuutta sille, että puhujat ymmärtävät niiden erityiset tehtävät ilmastonmuutoksen suhteen.

YK:n toimielinten erityisten tehtäväalueiden korostamisella puheenpitäjät myös ennaltaehkäisevät asiaansa kohdistuvaa kritiikkiä. Hyvä puheenpitäjä osaa arvioida, mitä puheessa tullaan kritisoimaan. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot ja pienet kehittyvät saarivaltiot osaavat ennakoida varsinkin kehittyviltä mailta tulevan kritiikin siitä, että YK:n toimielimillä on omat tarkasti määrittelyt tehtävänalueensa, joihin turvallisuusneuvoston ei tulisi puuttua. Tästä syystä viiteryhmät korostavat sitä, että jokaisella YK:n toimielimellä on omat tärkeät tehtävänsä.

Turvallisuusneuvoston toimintakentän määrittely liittyy myös muihin YK:n toimielimiin ja näiden väliseen yhteistyöhön. Turvallisuusneuvoston tehtävien ja roolin rajaaminen ilmastonmuutoskysymyksessä on tärkeää, jotta neuvoston osallisuutta ilmastonmuutoksen käsittelyyn voidaan perustella järkevästi. Neuvoston tehtävänkuvan rajausta tehdään esimerkiksi Britannian ennen kokousta julkaistulla asialistalla, jonka pääkohtia on käyty jo aiemmissa luvuissa läpi. Asialista korostaa muiden toimielinten tehtävien merkitystä ja

selventää, että kokouksen tarkoituksena ei ole niiden asiapiireihin puuttuminen muun muassa seuraavalla tavalla:

While the physical effects of climate change and what can be done about them are important issues, it is their potential impact on security that is the proposed focus of this Security Council debate. (UNSC 2007a, 3. Britannia.)

Lausunnossa painotetaan sitä, että turvallisuusneuvostolla on oma erityinen työnsä. Neuvoston tarkoituksena ei ole pohtia ilmastonmuutoksen fyysisiä ilmiöitä ja niiden hoitamista. Tarkoituksena on syventyä fyysisten ilmiöiden aiheuttamiin sosiaalisiin vaikutuksiin. Asialistassa esitetään, että neuvoston tulee ottaa etäisyyttä ilmastonmuutoksen tiettyihin seurauksiin ja jättää ne asiaankuuluville sekä sen taitaville YK:n toimielimille. Edellä oleva kuitenkin vahvistaa entistä enemmän sitä, että toimielinten välinen yhteistyö ilmastonmuutokseen vastaamisen kannalta on tarpeen.

3.1.5 Tietoisuuden jakaminen

Koko ilmastonmuutoskokousta ja siellä esitettyjä kannattavia argumentteja voi tarkastella siitä lähtökohdasta, että sen avulla ilmastonmuutoksen turvallisuusuhat ovat saaneet huomattavaa julkisuutta. Tietoisuuden jakaminen aiheesta vaikuttaa olevan jälkiteollistuneille moraalisille valtioille ja pienille kehittyville saarivaltioille tärkein perustelu siihen, miksi turvallisuusneuvostossa voi käsitellä ilmastonmuutosta. Ne halusivat ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkien lyövän läpi julkisessa keskustelussa.

Monet kokousta kannattavat toimijat esittivät puheissaan, että turvallisuusneuvosto voi auttaa tiedon levittämisessä ilmastonmuutoksen riskeistä. Liechtensteinin edustaja ottaa kyseisellä tavalla asiaan kantaa:

We understand that this meeting will not result in a formal outcome. That is in keeping with the character of this debate, the main goal of which is to raise awareness and to promote a shared understanding of the risks we are facing. (UNSC 2007d, 29. Wenaweser, Liechtenstein.)

Argumentti on edustava esimerkki niistä perusteluista, joita käytetään useissa muissakin kokousta kannattavissa puheenvuoroissa liittyen tietoisuuden levittämiseen. Argumentissa ei oteta suoraan kantaa siihen, keiden tietoisuuteen kokouksella yritetään vaikuttaa. Tässä

suhteessa argumentissa esitetty *yhteisen ymmärryksen* jakaminen on epämääräinen viittaus, joka jättää tulkinnanvaraa siitä keihin kokouksessa on yritetty vaikuttaa. Tulkintani mukaan kokouksen vaikuttamisen kohderyhmänä on kolme eri vaihtoehtoa. Nämä ovat turvallisuusneuvoston jäsenvaltiot, neuvostoon kuulumattomat valtiot ja valtioiden ulkopuoliset toimijat. Kokouksen avoimuus ja julkisuus ovat avaintekijöitä sen suhteen, että tietoisuutta on voitu levittää edellä luetelluille toimijoille. Tietoisuuden levittäminen kokouksen pääasiallisena tarkoituksena korostaa myös kokouksen näytösmäisyyttä.

Ensinnäkin turvallisuusneuvoston avoimella kokouksella voidaan vaikuttaa neuvoston jäseniin ja heidän mielipiteisiinsä. Tästä näkökulmasta katsoen tietoisuuden jakamista tavoittelevien valtioiden pyrkimyksenä on vaikuttaa neuvoston toimintaan. Neuvoston ulkopuoliset valtiot voivat avoimessa kokouksessa ottaa käsiteltävään aiheeseen kantaa ilman äänestysoikeutta. Avoimet kokoukset järjestetään usein äänestyspäivää edeltävänä päivänä, joten niissä on mahdollisuus vaikuttaa neuvoston jäsenvaltioihin (Johnstone 2008, 88.) Ilmastonmuutoskokouksesta ei järjestetty äänestystä, mutta siitä huolimatta turvallisuusneuvostoon kuulumattomat valtiot pääsivät kertomaan mielipiteensä kokouksen aihepiiristä neuvoston jäsenille.

Neuvoston jäseniin vaikuttamisen näkökulmista kokouksen tarkoituksena oli se, että neuvosto ottaa tulevaisuudessa agendalleen ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkiin vastaamisen. Siten puheenpitäjien on pitänyt puheissaan pyrkiä Perelmanin kuvailemaan erityis- ja asiantuntijayleisön suostutteluun (ks. Perelman 1996, 24–25). Kokousta kannattavat viiteryhvät käyttävät suostuttelun apuna ympäristön konfliktin ja inhimillisen turvallisuuden diskursseja. Diskursseilla pyritään vaikuttamaan neuvoston tulevaisuuden toimintaan ja siten saada ilmastonmuutoksen vastainen toiminta etenemään.

Turvallisuusneuvoston jäsenvaltioiden suostuttelu ei kuitenkaan ollut yksinkertaista. Tämä johtuu neuvostossa vallinneista poliittisista virtauksista, jotka kokousta kannattaneet diplomaatit ovat varmasti osanneet ennakoida. He ovat odottaneet, että ilmastonmuutoskysymyksen tuominen turvallisuusneuvostoon kyseisenä aikana herättäisi vastalauseita ja suurin osa neuvoston viidestä pysyvästä jäsenvaltiosta vastustaisi sitä. Turvallisuusneuvoston pysyvistä jäsenvaltioista Kiinalla, Yhdysvalloilla ja Venäjällä ei ollut suurempia intressejä kansainvälisten ilmastotalkoiden edistämiseksi. Asia selkenee tarkastelemalla aikakauden merkittävintä ilmastopöytäkirjaa, Kioton pöytäkirjaa.

Yhdysvallat vaikutti keskeisesti Kioton pöytäkirjan sisältöön 2000-luvun alussa. Se myös allekirjoitti pöytäkirjan, mutta vetäytyi pelistä pois juuri ennen ratifiointia. Yhdysvaltojen toimintaa arvosteltiin kansainvälisillä foorumeilla paljon, koska se oli ensin vaatimuksillaan heikentänyt sopimusta ja sen jälkeen vielä vaaransi koko sopimuksen voimaantumisen jättäytymällä pois siitä. Venäjän ratifioinnin jälkeen pöytäkirja kuitenkin astui voimaan vuonna 2005. On tosin tulkittu, että Venäjä hyötyi sopimukseen liittymisestä, koska sen päästövähennykset sitoutettiin Neuvostoliiton aikaan, jolloin sen tuottamat päästöt olivat merkittävästi suuremmat. (Gardiner 2010, 20–21, 30.) Kiina oli myös mukana Kioton sopimuksessa, mutta kehittyvänä maana sillä ei ollut velvoitetta päästöjen vähentämiseen. Kiinan kasvihuonepäästöt olivat siitä huolimatta kriittisen tarkastelun kohteena, koska vuonna 2006 siitä oli tullut maailman suurin hiilidioksidipäästöjen tuottaja. (Clapp & Helleiner 2012, 494.) On hyvin epätodennäköistä, että nämä kolme neuvoston pysyvää jäsenvaltiota olisivat halunneet kasvattaa vastuutaan ilmastonmuutoksen suhteen maailman merkittävimmällä foorumilla, jos ne eivät ole halunneet tehdä sitä kansainvälisissä ilmastokeskusteluissa.

Tietysti on mahdollista, että pysyvien jäsenvaltioiden tietoisuutta on haluttu kasvattaa ja lisätä näiden vastuunkantoa ilmastonmuutoksen suhteen. Edellä esitelty asiointi painottaa kuitenkin ennen kaikkea sitä, että kokouksessa on pyritty edistämään neuvoston ulkopuolisten toimijoiden tietoisuutta. Tällaisia neuvoston ulkopuolisia toimijoita olivat neuvostoon kuulumattomat valtiot ja valtioiden ulkopuoliset toimijat, esimerkiksi yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta. Kuten yleisöä selvittävässä luvussa toin esiin, niin tietyn varauksin voi tulkita, että myös tavallisten ihmisten mielipiteisiin on yritetty vaikuttaa. Tästä näkökulmasta katsoen laajempi yleisö olisi pyritty vakuuttamaan ilmastonmuutoksen turvallisuudesta.

Julkisuus antaa turvallisuusneuvoston kokoukselle huomiota ja näytösmäisen luonteen. Kokouksen voi tulkita olleen päätöksentekonäytös, jos sen pääasiallisena tarkoituksena oli jakaa tietoutta neuvoston ulkopuolisille toimijoille. Myös neuvoston puheenjohtajavaltio Britannia teki merkittävän kannanoton ilmastonmuutoksen suhteen järjestäessään kokouksen. Voidaan tulkita, että Britannia on tietoisesti järjestänyt päätöksentekonäytöksen, jolla on haluttu antaa huomiota ilmastonmuutoksen riskeille ja

turvallisuushille. Päätöksentekonäytöksille onkin ominaista, että niillä voidaan tuoda haluttuja teemoja julkiseen keskusteluun (Koski 2005, 147).

Turvallisuusneuvoston antama huomionarvo asialle on painava, koska sillä on erittäin merkittävä asema maailmanpolitiikassa. Neuvostossa käydyillä keskusteluilla voidaan vaikuttaa globaalin keskustelun suuntaviivoihin. Kokouksessa esitetyt kannattavat puheenvuorot suostuttelevat kansainvälistä yhteisöä ottamaan tietynlaisen suunnan ilmastopolitiikassa. Ilmastonmuutoksen vakavuutta korostetaan käyttämällä huomiota herättäviä ympäristön konfliktin ja inhimillisen turvallisuuden diskursseja, joilla rakennetaan yleisölle haluttuja mielikuvia. Huomion lisääminen aiheelle nostaa painetta ratkaisujen tekemiseen ja konkreettiseen toimintaan ilmastonmuutoksen vastaamisen kannalta merkittävässä kansainvälisissä instituutioissa. Kokouksen puheenvuoroissa on siis yritetty vaikuttaa julkisuudessa olleeseen ilmastokeskusteluun, jolla on taas vaikutusta kansainväliseen ilmastopolitiikkaan.

Päätöksentekonäytöksen näkökulmasta on mahdollista kyseenalaistaa että, ajavatko jälkitekollistuneet moraaliset valtiot todellisuudessa sitä, että turvallisuusneuvosto ottaa ilmastonmuutoksen turvallisuushat agendalleen. Tästä on kuvaavana esimerkkinä Liechtensteinin edustajan edellä esitelty argumentti, jossa hän toteaa tietoisuuden levittämisen olevan kokouksen ensisijainen tavoite virallisen ulostulon sijaan. Turvallisuusneuvoston voimasuhteet ja kansainvälisessä ilmastopolitiikassa olleet ristiriidat ovat olennaisimpia syitä sille, että tietoisuuden levittäminen voidaan tulkita ensisijaiseksi kokouksessa ajetuksi poliittiseksi agendaksi. Ilmastonmuutoksen turvallisuushkien saaminen neuvoston agendalle olisi siten vasta toissijainen tarkoitus kokoukselle ja siellä esitetyille puheenvuoroille. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot ja pienet kehittyvät saarivaltiot käyttivät turvallisuusneuvoston auktoriteettia hyväkseen ilmastonmuutokseen liittyvän poliittisen agendan eteenpäin viennissä. Painokkaat puheenvuorot siitä, että neuvoston tulisi ottaa ilmastonmuutoksen käsittely agendalleen, ovat siten saattaneet olla enemmänkin tilanteen vakavuuden määrittelyä kuin lopullinen poliittinen tavoite.

Aiemmissa luvuissa esitellyt perustelut ilmastonmuutoksesta turvallisuushkana tukevat tietoisuuden levittämisen agendaa kokouksessa. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot ja pienet kehittyvät saarivaltiot ovat määritelleet ilmastonmuutoksen vaikutuksia erilaisista

turvallisuusnäkökulmista, mutta silti yhteisellä tavoitteella, joka on ollut tietoisuuden levittäminen turvallisuusuhista. Kaikki kokoukseen osallistujat eivät kuitenkaan jakaneet edellä esiteltyjä turvallisuusnäkökantoja, eivätkä varsinkaan sitä, että ilmastonmuutosta voi käsitellä turvallisuusneuvostossa. Seuraavassa luvussa siirryn tarkastelemaan näitä kokousta vastustavia puheenvuoroja ja niissä olevia ilmastonmuutoksen vakavuuden määritelmiä.

3.2 Vastustavat näkökulmat

Ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa vastustetaan joissain kokouksen puheenvuoroissa hyvin voimakkaasti ja tiukalla retoriikalla. Turvallisuusneuvoston pysyvistä jäsenvaltioista Kiina, Venäjä ja Yhdysvallat vastustavat aiheen käsittelyä neuvostossa. Tässä luvussa tarkastelen kolmannen ja neljännen viiteryhmän vastustavia näkökulmia.

Ensin tarkastelen puheenvuoroja kolmannelta viiteryhmältä, joka koostuu neuvoston roolia ilmastonmuutoksen käsittelyssä vastustavista kehittyvistä maista. Ryhmän valtiot ovat joko G77 järjestön tai sitoutumattomien maiden liikkeen jäseniä. Myös turvallisuusneuvoston pysyvä jäsenvaltio Kiina kuuluu tähän viiteryhmään. Viiteryhmän puheenvuoroissa turvallisuus käsitetään perinteisellä tavalla ja ilmastonmuutosta ei määritellä turvallisuusuhaksi. Viiteryhmän edustajat käyttävät kansallisen turvallisuuden diskurssia perustellessaan foorumin sopimattomuutta aiheen käsittelyyn. Tarkastelen lähinnä tämän viiteryhmän kannanottoja, koska sen edustajat ottivat aiheeseen näkyvästi kantaa ja esittelivät useita perusteita näkemyksilleen.

Lisäksi tulkitsen neljännen viiteryhmän, eli prestiisiään ylläpitävien suurvaltojen puheenvuoroja. Tähän viiteryhmään kuuluvat Venäjä ja Yhdysvallat. Ne eivät käytä samanlaista retoriikkaa kuin kehittyvät valtiot, vaikka niiden puheenvuorot on tulkittavissa vastustaviksi kannanotoiksi. Ne tuovat puheenvuoroissaan esille omaa arvovaltaansa.

Luku jakaantuu samalla tavoin kuuteen alalukuun kuin edellä esitetty kannattavat näkökulmat luku. Alaluvuissa käsitellään niitä asiakokonaisuuksia ja perusteluita, joita

kokouksessa on käytetty vastustamaan ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa ja sitä, kuinka samalla on määritelty ilmastonmuutoksen vakavuutta. Käsiteltäviä perusteluja tulevat olemaan: turvallisuusneuvoston mandaatin puuttuminen, ilmastonmuutoksen määrittely kestävän kehityksen asiaksi, muiden YK:n toimielinten tehtäväkenttään puuttuminen, neuvoston epädemokraattisuus sekä jännite jälkiteollistuneiden ja kehittyvien maiden välillä. Näissä edellä luetelluissa alalukujen teemoissa käsitellään nimenomaan kehittyvien maiden kokouksessa esittämiä kannanottoja. Luvun loppuosassa esittelen vielä prestiisiään ylläpitävien suurvaltojen vastustavat kannanotot, jotka voi tulkita aiheen huomion kääntämisenä niiden omaan arvovaltaan.

3.2.1 Mandaatin puuttuminen

Turvallisuusneuvoston tehtävänä on maailmanrauhan ja turvallisuuden takaaminen YK:n peruskirjan antaman mandaatin mukaisesti (United Nations 1945, 9). Kehittyvien maiden kritiikki kokouksesta perustuu siihen, että niiden mukaan neuvoston mandaatti ei kata ilmastonmuutoksen käsittelyä. Tästä syystä ilmastonmuutoksen käsittely neuvostossa perustellaan täysin sopimattomana.

Esimerkiksi Intian edustaja kritisoi kovin ottein ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa ja hän käyttää kritiikkinsä pohjana mandaatin näkökulmaa. Edustaja pyrkii osoittamaan neuvoston mandaatin puutteen viittaamalla puheenvuorossaan YK:n peruskirjan artikloihin. Hän pohjustaa puheenvuoronsa seuraavan argumentin varaan:

We must confess, with all respect, that we have some major conceptual difficulties. We of course know the obvious: climate change is not a threat in the context of Article 39 of the Charter; nor can we contemplate Article-41 measures. (UNSC 2007d, 21. Sen, Intia.)

Argumentista ilmenee pääasia, jota kolmannen viiter ryhmän kehittyvät maat kokouksessa kritisoivat. Niiden mukaan ilmastonmuutosta ei voi määritellä YK:n peruskirjan mukaiseksi uhaksi kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle. Intian edustaja toteaa tässä yhteydessä, että tiedämme jo *itsestäänselvyyden* siitä, että ilmastonmuutos ei ole YK:n

peruskirjan mukainen uhka. Argumentti pohjustaa näkökulmaa, että neuvostossa yritetään luoda uhkia asioista, jotka eivät sitä ole peruskirjan määritelmien mukaisesti.

Peruskirjan luvun VII artikla 39, jota Intian edustaja käyttää argumenttinsa pohjana kuuluu seuraavalla tavalla: “The Security Council shall determine the existence of any threat to the peace, breach of the peace, or act of aggression and shall make recommendations, or decide what measures shall be taken in accordance with Articles 41 and 42, to maintain or restore international peace and security (United Nations 1945, 9).” Kyseisen artiklan voi todeta olevan pääkirjassa ennemmin poliittinen kuin oikeudellinen lähtökohta, koska se on niin epämääräinen (White 1996, 174). Turvallisuusneuvosto ei ole pelkästään oikeudellinen vaan myös poliittinen instituutio, joka näkyy siinä, että se saa itse määritellä turvallisuusuhat. Neuvosto voi siis yhä uudelleen tulkita peruskirjan sille antamaa mandaattia. Uudelleen määrittelemällä uhkia neuvosto rakentaa ja ylläpitää omaa auktoriteettiaan käytännössä. (Cronin 2008, 58, 63.) Kansainvälistä rauhaa uhkaavien tekijöiden lopullinen määrittely on poliittisen kamppailun tulos. Uhkien määrittelyn laajentumiselle ei ole nähty olevan oikeudellisia esteitä, koska kansainvälinen tuomioistuin ei ole ottanut asiaan kantaa. (White 1996, 174.)

Kokouksessa on ollut meneillään edellä kuvattu poliittinen kamppailu turvallisuusuhkien määrittelystä. Kehittyvät maat eivät hyväksy turvallisuusuhkien uudelleenmäärittelyä ja ilmastonmuutoksen liittämistä turvallisuusnäkökulmiin. Turvallisuuskäsitteistöä ei haluta laajentaa ympäristöturvallisuuden näkökulmiin, vaan turvallisuus käsitetään perinteisistä näkökulmista. Siten kokousta kannattavien ja vastustavien toimijoiden välillä on käsitteellinen tulkintaero turvallisuusuhkien suhteen. Kehittyvien maiden esittämistä argumenteista on havaittavissa, että niiden mukaan kokousta kannattavat tahot yrittävät luoda yhä useammista ilmiöistä turvallisuusuhkia, mikä taas johtaa peruskirjan tarkoitushakuisen väärintulkintaan. Peruskirjan tulkitsemisen tarkoitushakuisesti liittyy toimijoiden omien poliittisten agendojen ajamiseen.

Morgenthau totesi aikoinaan, että YK:n peruskirjaa hyödynnettiin omien agendojen edistämiseen ja oikeuttamiseen (Morgenthau 1978, 101). Historiaan peilaten voi todeta, että myös kokouksessa peruskirjaa on käytetty omien agendojen ajamiseen, minkä on mahdollistanut leveästi tulkittavat artiklat. Turvallisuusneuvoston käsittelemien aiheiden voi todeta kuvastavan johtavien toimijoiden politiikkaa. Valtiot olivat 2000-luvun alussa

huolissaan siitä, että pysyvät jäsenvaltiot ottavat turvallisuusneuvoston käsiteltäväksi yhä uudempia asioita omien intressiensä mukaisesti. (Johnstone 2008, 84.) Neuvoston mandaatin laajentamisen uusiin turvallisuusnäkökulmiin voi tulkita pysyvien jäsenvaltioiden haluina toteuttaa omia agendojaan (Cronin 2008, 63). Kokous oli Britannian järjestämä ja, koska se kuului jälkitekollistuneiden moraalisten valtioiden viiteryhmään, niin ilmastoasiat ovat olleet sille keskeinen poliittinen tavoite. Puheenvuoroista on nähtävissä, että kokousta kritisoivat kehittyvät maat eivät hyväksy jälkitekollisten moraalisten maiden ilmastopoliittisten agendojen edistämistä turvallisuusneuvostossa.

3.2.2 Ilmastonmuutos kestävä kehityksen asiana

Kehittyvät maat jatkavat turvallisuusneuvoston mandaatin puuttumista aiheen käsittelyssä ilmastonmuutoksen tilanteen määrittelyllä. Ne perustelevat tilanteen määrittelyllä sitä, miksi ilmastonmuutos ei ole peruskirjan mukainen uhka kansainväliselle turvallisuudelle. Tässä suhteessa vastustavien näkökulmien esittäjien puheenvuoroissa ilmastonmuutos käsitteellistetään hyvin erilaisena ilmiönä verrattuna puolustaviin näkökantoihin. Kehittyvien maiden perusteluissa käytetään kestävä kehityksen ja kansallisen turvallisuuden näkökulmia.

Kehittyvien maiden argumentteja ilmastonmuutoksen ja turvallisuuden yhteydestä on avattava, jotta niiden kritiikkiä kokouksesta voi tulkita. Tämän viiteryhmän edustajat jakavat seuraavan Kiinan edustajan suoran argumentin aiheesta:

The international community is fully aware that climate change will affect national economic and social development and that it poses a threat to the sustainable development of human society. [...]Climate change may have certain security implications, but generally speaking it is in essence an issue of sustainable development. (UNSC 2007d, 12. Liu Zhenmin, Kiina.)

Argumentti kuvastaa sitä kuinka kehittyvät valtiot eivät määrittele ilmastonmuutosta turvallisuushaksi vaan kestävä kehityksen asiaksi. Tällöin myöskään turvallisuusneuvostolle ei jää sijaa ilmastonmuutoksen käsittelyyn. YK:n ympäristön ja kehityksen maailmankomissio esitteli ensimmäisen kerran kestävä kehityksen käsitteen

vuonna 1987 *Yhteinen tulevaisuutemme* -raportissa. Raportissa kestävä kehitys määriteltiin kehitykseksi, joka täyttää nykyisten sukupolvien tarpeet ilman, että se vaarantaa tulevien sukupolvien tarpeet. Kestävässä kehityksessä tulee huomioida sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristölliset lähtökohdat. (ks. World Commission on Environment and Development 1987.)

Ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa vastustavat kehittyvät maat eivät hyväksy kritiikittömästi pienten kehittyvien saarivaltioiden ja jälkiteollistuneiden moraalisten valtioiden väitteitä ilmastonmuutoksen turvallisuusvaikutuksista. Vastustavissa puheenvuoroissa kuvaillaan samoja ilmastonmuutoksen vaikutuksia, joilla kokousta puolustavat viiteryhmät rakentavat tilanteesta uhkakuvia. Molempien osapuolien kuvailemia vaikutuksia ovat esimerkiksi tulvat, maan kuivuus ja merenpinnan nousu. Vastustavissa puheenvuoroissa näitä vaikutuksia ei määritellä turvallisuusriskeiksi vaan kestävä kehityksen ongelmiksi, jotka vaikuttavat esimerkiksi myös Kiinan edustajan kuvailemaan talouden ja yhteiskunnan kehitykseen. Siten turvallisuusneuvostoa kannattavilla ja sitä vastustavilla tahoilla on kohtuullisen erilaiset käsitykset turvallisuudesta.

Kiinan argumentissa otetaan lähtökohdaksi valtioiden kansallisen etu. Argumentti kuvaa sitä, kuinka kehittyvät maat käyttävät käsiteltävän ongelmakentän suhteen kansallisen turvallisuuden näkökulmia. Myös Kurtz on todennut tutkimuksessaan, että G77 maat ja sitoutumattomien maiden liike käyttävät kokouksessa kansallisen turvallisuuden diskurssia (Kurtz 2012, 673). Kansallinen turvallisuus oli turvallisuuden keskeinen lähtökohta turvallisuusneuvoston perustamisaikoina (Cronin & Hurd 2008b, 200). Kehittyvät valtiot haluavat neuvoston pitäytyvän sen perinteisessä turvallisuustulkinnassa, eivätkä ne halua laajentaa niitä kollektiivisen turvallisuuden tai ympäristön turvallisuuden näkökulmiin. Kansallisen turvallisuuden näkökulmat ovat halua pitää kiinni valtion omasta suvereniteetista ja päätöksentekovallasta. Tiukka omasta suvereniteetista kiinnipito hankaloittaa osaltaan yhteistyön tekemistä ilmastopolitiikassa, koska se vähentää valmiutta kompromisseihin.

Kiistämällä ilmastonmuutoksen vaikutukset kansainväliseen turvallisuuteen estetään myös samalla sen turvallistaminen. Turvallistamisteoriaa laatineen Kööpenhaminan koulukunnan mukaan ympäristön turvallistamiseen liittyy keskeisesti tilanteen vastuullisten määrittely ja

niiden osoittaminen, joiden tulee maksaa turvallistamisesta (Buzan ym. 1998, 85–86). Ilmastonmuutoksen turvallistaminen voisi lisätä kehittyvien maiden vastuunkantoa ja siten niiden osuutta kustannusten maksamisesta. Kehittyvät maat pyrkivät kasvattamaan ja kehittämään talouksiaan, mikä puolestaan vaatii energian käytön lisäämistä. Kiistämällä ilmastonmuutoksen ja turvallisuusuhkien yhteys voidaan vältellä vastuun kantamista esimerkiksi kasvavien kasvihuonepäästöjen suhteen. Ilmastonmuutoksen määrittelemisen kestävä kehityksen asiaksi on kehittyvien maiden kannalta järkevämpi ratkaisu, koska se ei vaadi turvallistamiseen keskeisesti liittyviä uhkaan vastaamisen nopeita ja välttämättömiä toimia. Kööpenhaminan koulukunnan mukaan ympäristön turvallistamisoperaation onnistumisessa onkin huomattavia eroja sen suhteen, miten vauras maa on kyseessä (Buzan ym.1998, 74). Myös aiemmissa kokousta käsittelevissä tutkimuksissa on pohdittu, johtuiko G77 maiden ja sitoutumattomien maiden liikkeen edustajien esittämä kritiikki siitä, että ne eivät halunneet vastuualueidensa kasvavan ilmastonmuutokseen liittyvissä rahoituskysymyksissä (ks. Detraz & Betsill 2009, 312; Kurtz 2012, 676).

3.2.3 Muiden tontilla

Kaikissa vastustavissa puheenvuoroissa argumentoidaan, että ilmastonmuutoskysymykset kuuluvat muille YK:n toimielimille. Näitä perusteluja käyttävät kehittyvät maat ja lisäksi myös Venäjä sekä Yhdysvallat. Tässä luvussa kuitenkin käsittelemme kehittyvien maiden argumentteja. Tämä johtuu siitä, että Venäjän ja Yhdysvaltojen argumentaatiotyylit sekä syyt kannattaa ilmastonmuutoksen käsittelyä muissa YK:n toimielimissä, ovat erilaisia kuin kehittyvillä mailla.

G77 maat jättivät ennen kokousta oman kirjelmänsä, jossa arvosteltiin kokouksen järjestämistä. G77 maiden kirjelmässä ilmastonmuutoksen selitetään kuuluvan yksiselitteisesti turvallisuusneuvoston tehtäväkentän ulkopuolelle ja muiden YK:n toimielinten hoidettavaksi. Asialistalla kritisoidaan sitä, että turvallisuusneuvosto ylittää toimivaltuutensa käsittelemällä muille YK:n elimille kuuluvia asioita.

The ever-increasing encroachment by the Security Council on the roles and responsibilities of other principal organs of the United Nations represents a distortion of the principles and purposes of the Charter, infringes on their authority and compromises the rights of the general membership of the United Nations. (UNSC 2007b. G77.)

Argumentista voi todeta, että turvallisuusneuvoston nähdään ylittävän legitimitettinsä rajat käsittelemällä muiden toimielinten tehtäväpiireihin kuuluvia asioita. Neuvostoa ei yleensä syytetä laittomuudesta vaan legitimitetin puutteesta, koska turvallisuusuhkia ei määritellä tarkasti YK:n peruskirjassa (Hurd 2007, 14). Kokousta kritisoivissa puheenvuoroissa korostetaan G77 maiden kirjelmän tavoin sitä, että jokaisella YK:n toimielimellä on omat erityiset tehtävänsä. Siten myös ilmastonmuutosta tulisi käsitellä sille määritellyillä foorumeilla. Argumentti muiden toimielinten auktoriteetin vaarantamisesta huomionarvoinen, koska ilmastoasioiden pääareenoiden auktoriteetin heikentyminen olisi vakava asia ilmastonmuutokseen vastaamisen kannalta.

Kehittyvät maat korostavat puheenvuoroissaan YK:n ilmastokonventtia pääasiallisena areenana ilmastonmuutoksen ongelmien käsittelyssä sekä sen lisäksi YK:n ilmastosopimuksen ja Kioton pöytäkirjan merkitystä. Kyseisissä sopimuksissa päävastuu ilmastonmuutoksesta oli määriteltynä teollistuneille maille. Kehittyvät maat eivät kuuluneet päästövähennysten piiriin, mutta niitä varten oli esimerkiksi sopeuttamistukea ja teknologian siirtoa. (Clapp & Helleiner 2012, 494.) Siten kokousta kritisoivat kehittyvät maat kannattavat ilmastonmuutokseen vastaamista sellaisissa sopimuksissa, joissa niillä ei itse ole velvoitteita asian hoitoon. Tämä näkökulma sopii edelleen siihen tulkintaan, että ne eivät ole halunneet kasvattaa vastuualueitaan ilmastonmuutoksen suhteen.

Kehittyvät valtiot painottavat puheenvuoroissaan lisäksi talous- ja sosiaalineuvoston merkitystä ilmastonmuutoksen vastaamisen kannalta. Tämä liittyy siihen, että ne määrittelevät ilmastonmuutoksen kestävä kehityksen asiaksi. Yleisesti katsottuna talous- ja sosiaalineuvoston tehtäviin kuuluvat muun muassa sosiaaliset, köyhyyden poistamiseen ja kehitysyhteistyöhön liittyvät asiat. Neuvosto jakaantuu useisiin eri aihealueisiin syventyviin toimikuntiin, joista yksi on kestävä kehityksen toimikunta. Toimikunnan tehtävänä on vastata kestävä kehityksen toteutumisesta Agenda 21 toimintaohjelman sekä Rio de Janeiron ja Johannesburgin julistusten mukaisesti (Leisma 2009, 52–53, 58.) Juuri Kestävä kehityksen toimikunnan argumentoidaan olevan keskeinen foorumi ilmastonmuutoksen käsittelyssä. On ymmärrettävää, että ilmastonmuutoksen määrittely

kestävän kehityksen asiana puoltaa sen käsittelyä asiaan keskittyvässä toimikunnassa. Talous- ja sosiaalineuvoston edustajistosta huomattava osa on kuitenkin myös kehittyvien maiden edustajia (Leisma 2009, 53). Talous- ja sosiaalineuvosto nauttima auktoriteetti on lisäksi merkittävä (Cronin & Hurd 2008a, 17). Siten vaikuttaa siltä, että kehittyvät maat haluavat korostaa sellaista toimielintä, jossa niillä itsellään on kattava edustusto ja jolla myös on auktoriteettia.

Ilmastokonventilla sekä talous- ja sosiaalineuvostolla on omat tarkasti määritellyt tehtävänsä. Näistä kahdesta ilmastokonventin tehtävät liittyvät nimenomaan ilmastonmuutoksen käsittelyyn. Siten kehittyvät maat ovat voineet käyttää perusteluinaan sitä, että turvallisuusneuvostolla ei ole aiheen vaatimaa asiantuntijuutta verrattuna näihin muihin toimielimiin. Lisäksi neuvoston puuttuminen niiden työhön heikentää näiden toimielinten auktoriteettia. Perustelut vaikuttavat aiheellisilta, mutta kuten edellä toin esiin, kehittyvät maat hyötyvät itse enemmän siitä, että ilmastonmuutosta käsitellään kyseisillä foorumeilla kuin turvallisuusneuvostossa.

3.2.4 Epädemokraattisuus ja päätöslauselmien sitovuus

Kehittyvät maat käyttävät vastustavien argumenttinsa perusteluina myös turvallisuusneuvoston rakennetta. Tämä liittyy edellisessä luvussa esiteltyyn näkökulmaan, jonka mukaan kehittyville maille on kannattavampaa, että ilmastonmuutosta käsitellään muilla foorumeilla kuin turvallisuusneuvostossa. Neuvoston rakenteellisiin syihin vedoten kehittyvät maat korostavat yleiskokouksen sopivuutta aiheen käsittelyssä. Yleiskokous ja turvallisuusneuvosto poikkeavat toisistaan paljon sekä rakenteellisesti että niiden päätöslauselmien velvoittavuuden suhteen.

Kehittyvät maat eivät pidä ilmastonmuutoksen käsittelyä turvallisuusneuvostossa sopivana, koska neuvostossa on epätasainen valtahierarkia. Tästä syystä ne myös perustelevat yleiskokouksen parempaa sopivuutta aiheen käsittelyyn. Näistä perusteluista esimerkin antaa Etelä-Afrikan edustajan argumentti:

These issues can be best dealt with regionally in the General Assembly, a more representative body than the Security Council. (UNSC 2007d, 16. Kumalo, Etelä-Afrikka.)

Argumentissa turvallisuusneuvostoa syytetään epädemokraattisuudesta ja kehittyvät maat toteavat yleiskokouksen olevan demokraattisuutensa ansiosta parempi paikka aiheen käsittelyyn. Turvallisuusneuvoston jäsenmäärä on pieni suhteutettuna YK:n jäsenvaltioiden määrään ja neuvostossa vanhat voittajakoalition valtiot ovat edelleen ratkaisevassa asemassa veto-oikeudellaan. Turvallisuusneuvoston vanhanaikainen ja epätasainen valtajakauma on ilmeinen syy kritisoida sen roolia ilmastonmuutoksen käsittelyssä. Tämän lisäksi se on huomattava vallankäyttäjä kansainvälisissä suhteissa.

YK:n peruskirjassa on määritelty, että turvallisuusneuvoston päätöslauselmat velvoittavat jokaista YK:n jäsenmaata. Nykyään kaikki maailman valtiot ovat osa YK:ta ja siten sitoutuneet peruskirjan säädöksiin. Oikeudellisesta lähtökohdasta turvallisuusneuvoston päätöslauselmien velvoittavuutta voidaan perustella peruskirjasta ja oikeudellisista päätöksistä löytyvistä turvallisuusuhkien määrittelystä. Poliittisesta lähtökohdasta on taas huomioitava, että valtiot ovat itse suostuneet turvallisuusneuvoston päätöslauselmien velvoittavuuteen liittyessään YK:n jäseniksi. (Cronin 2008, 57, 70.)

Ilmastonmuutoskysymyksen tuominen turvallisuusneuvostoon herättää kehittyvissä maissa vasta-argumenttien aallon, koska neuvostolla on merkittävä määrä valtaa. Kokouksesta on tulkittavissa, että neuvostolla on mahdollisuus käyttää varsinkin suostuttelevaa valtaansa ilmastonmuutosasiassa. Toisin sanoen sillä on mahdollisuus vaikuttaa ilmastonmuutoksen saamaan huomioon ja siten ilmastopolitiikkaan. Kehittyvät maat käyttävät epädemokraattisuutta perusteluissaan, koska demokraattisuus on varsin laajalti hyväksytty arvo ja siten myös toimiva argumentointikeino. Sen lisäksi, että yleiskokous voi antaa vain suosituksia, sillä on paljon vähemmän näkyvyyttä globaalissa julkisuudessa kuin turvallisuusneuvostolla. Kaikkiaan ilmastonmuutoksen käsittelyn siirtäminen yleiskokouksen suuntaan on aiheen vaimentamiseen voimakkaasti pyrkivä strategia.

3.2.5 Jännite kehittyvien ja jälkiteollistuneiden maiden välillä

Kehittyvien maiden puheenvuoroista voi tulkita jännitettä kehittyvien ja jälkiteollistuneiden maiden välillä. Nämä jännitteet liittyvät myös siihen, miksi turvallisuusneuvostossa ei pitäisi käsitellä ilmastonmuutosta. Jännitettä korostavat puheenvuorot saattavat myös olla kehittyvien maiden oman prestiisin nostatusta.

Kehittyvien maiden esittämä kritiikki läntisiä valtoja kohtaan ei ole mitenkään uutta YK:n kokouksissa, sillä jännitteitä on ollut jo vuosikymmenten ajan (Leisma 2009, 21). Perinteisesti myös ilmastoneuvotteluissa on ollut havaittavissa jännitettä kehittyvien ja teollistuneiden maiden välillä. Kurtz on tosin sitä mieltä, että turvallisuusneuvoston kokouksessa tämä jännite ei ollut yhtä selvästi läsnä kuin ilmastodebateissa yleensä. (Kurtz 2012, 673.)

Seuraavaksi esittelemäni Egyptin edustajan argumentti kuitenkin osoittaa, että kokouksessa on ollut jännitteitä. Egyptin edustajan puhe itsessään käsittelee lähinnä niitä syitä, miksi turvallisuusneuvosto ei ole oikea paikka ilmastonmuutoksen käsittelyyn ja sen lisäksi hän kohdistaa voimakasta kritiikkiä jälkiteollistuneisiin maihin. Egyptin edustaja tekee puheenvuorossaan kokouksen pitämisestä seuraavan johtopäätelmän:

Thus, the developing countries, including Egypt, view this open Security Council debate as an attempt by the developed countries to shrug off their responsibilities in that regard. (UNSC 2007d, 5. Elbakly, Egypti.)

Egyptin edustajan argumentissa ei kiitellä siitä, että ilmastonmuutoksen vaikutukset saavat kokouksen avulla julkisuutta. Päinvastoin argumentissa syytetään jälkiteollistuneita maita vastuun välttelyyn pyrkivästä peliliikkeestä. Edustaja ottaa argumentilla voimakkaasti kantaa siihen, että jälkiteollistuneiden maiden tulisi kantaa vastuunsa ilmastonmuutokseen vastaamisessa.

Argumenttiin voi kuitenkin kätkeytyä myös huomion harhautusta, jossa kehittyvien maiden oma agenda piilotetaan keskittämällä puheenvuoro jälkiteollistuneiden maiden toiminnan kritisoinniseen. Tällä agendalla tarkoitan jo aiemmin esittämäni tulkintaa siitä, että kehittyvät maat eivät ole halunneet kasvattaa vastuualueitaan ilmastonmuutokseen vastaamisessa. Näkökulma sopii myös kokouksen päätöksentekonäytösmäisyyteen, jossa

nämä toimijat ovat pyrkineet siirtämään keskustelun pois aihealueista, joihin yleisön ei haluta kiinnittävän huomiota.

Egyptin edustajan kritiikin jälkitekollistuneita maita kohtaan voi tulkita myös epideiktisenä puheena, jossa todistellaan kehittyvien maiden arvovaltaa. Epideiktiset puheet keskittyvät lähinnä nykyisyyteen ja ne voivat olla sävyltään moittivia (Aristoteles 2000, 16). Kehittyvien maiden puheenvuoroissa omaa prestiisiä tuodaan esiin arvostelemalla jälkitekollistuneita maita ja siten luomalla vastakkainasettelua toimijoiden välille. Prestiisin painottaminen puheissa korostaa valtioiden suvereniteettia. Puheenvuoroilla pyritään osoittamaan yleisölle, että kehittyvät maat pitävät kiinni omista turvallisuuspoliittisista näkökulmistaan, eivätkä ne siten suostu jälkitekollistuneiden maiden johtaman politiikan vietäväksi. Turvallisuusneuvosto on vahvasti länsivetoinen, joten kehittyvien maiden voi ajatella rakentavan puheenvuoroissaan itselleen enemmän arvovaltaa, kuin mitä niillä todellisuudessa on neuvostossa. Diplomaattiseremonioissa prestiisin esiintuomiseen kuuluukin olennaisesti oman arvovallan liioittelu kansainvälisissä suhteissa (Morgenthau 1978, 89). Kehittyvät maat ovat voineet kohdistaa mielikuvia prestiisistään valtioiden edustajien lisäksi omille ja muiden maiden kansalaisille.

3.2.6 Huomion kääntäminen arvovaltaan

Kehittyvät maat eivät olleet kokouksessa ainoita toimijoita, jotka toivat puheenvuoroissaan esiin valtioidensa prestiisiä. Näin tekivät myös Venäjä ja Yhdysvallat, jotka olen luokitellut kahdestaan neljänteen viiteryhmään, prestiisiään ylläpitäviin suurvaltoihin. Prestiisiään ylläpitävien suurvaltojen viiteryhmän esittämissä puheenvuoroissa on havaittavissa joitain yhtäläisyyksiä luvussa esiteltyjen kehittyvien maiden kannanottojen kanssa. Tämän viiteryhmän puheenvuoroissa on kuitenkin omia erityispiirteitä. Lisäksi näillä puheenvuoroilla on erityistä painoarvoa aiheen etenemisen kannalta turvallisuusneuvostossa, koska ne ovat kahdelta neuvoston pysyvältä jäsenvaltiolta. Myös Kiina on suurvalta ja neuvoston pysyvä jäsenvaltio. Siitä huolimatta en ole sijoittanut Kiinaa tähän viiteryhmään, koska se luokitellaan kehittyväksi maaksi ja se myös puheenvuorossaan profiloit itsensä vahvasti siten. Sen kokouksessa käyttämät perustelut olivat samoja kuin muilla kokousta kritisoineilla kehittyvillä mailla.

Kokousta kritisoiva kehittyvien maiden viiter ryhmä toteaa puheenvuoroissaan suorasanaisesti, että turvallisuusneuvosto ei ole oikea paikka ilmastonmuutoksen käsittelyyn. Siihen verrattuna prestiisiään ylläpitävät suurvallat käyttävät hyvin erilaista argumentaatiotyyliä. Erilainen argumentaatiotyyli ilmenee esimerkiksi seuraavasta Yhdysvaltojen edustajan argumentista. Siitä selviää myös mihin asioihin Yhdysvaltojen puheenvuorossa on keskitytty.

Internationally, climate and energy issues are being actively addressed through the United Nations Framework Convention on Climate Change and other venues with appropriate mandates. The Bush Administration has pledged \$500 million to the Global Environmental Facility over the next four years – and that is the largest contribution of any country – to help developing countries address these problems. (UNSC 2007d, 11. Wolff, Yhdysvallat.)

Argumentissa ei oteta suoraan kantaa siihen, voiko turvallisuusneuvostossa käsitellä ilmastonmuutosta. Se ei siis periaatteessa sulje pois sitä, että turvallisuusneuvostolla voisi olla jokin rooli aiheen käsittelyssä. Retoriikan tulkinnan kannalta ei kuitenkaan ole olennaista vain se mitä sanotaan, vaan myös se mitä jätetään sanomatta. Argumentista on tulkittavissa kiertoilmaisu siitä, että turvallisuusneuvostossa ei tulisi käsitellä ilmastonmuutosta, koska sitä käsitellään aktiivisesti jo muissa aiheeseen keskittyvissä foorumeissa. Peruste on siis sama, jota kehittyvät maat käyttävät sen suhteen, että turvallisuusneuvoston ei tulisi puuttua toisten YK:n toimielinten tehtäväkenttiin. Yhdysvallat kuitenkin erottautuu kehittyvistä maista käyttämällä erilaista retorista strategiaa.

Kuten edellisestä argumentista on havaittavissa, Yhdysvaltojen puheenvuorossa keskitytään lähinnä siihen, millaisia ympäristötekoja se on itse tehnyt. Tämän voi tulkita Yhdysvaltojen oman prestiisin esittelynä ja nostatuksena. Kehittyvien maiden prestiisin nostatus ja epideiktiset puheet ovat sävyiltään moittivia. Yhdysvaltojen puheessa on taas päinvastoin kyse ylistävästä epideiktisestä puheesta. Epideiktisessä puheessa saatetaan muistella menneisyyden onnistumisia, jotka liittyvät ylistyksen kohteeseen nykyhetkessä (Aristoteles 2000, 16–17). Tässä tapauksessa Yhdysvallat tuo esille arvovaltaansa ylistämällä menneitä saavutuksiaan ja omaa yliveraista panostustaan kansainvälisessä yhteisössä ympäristöasioiden eteen.

Yhdysvaltojen puheenvuorossa ei määritellä ilmastonmuutoksen vakavuuden astetta. Kokouksen aikaan on ollut selvää, että ilmastonmuutoksen käsittely turvallisuusneuvostossa tulee olemaan heikkoa, jos Yhdysvallat ei määrittele sitä turvallisuusuhaksi. Tämä johtuu siitä, että turvallisuusneuvoston toiminta on vahvasti liittynyt Yhdysvaltojen ja sen liittolaisten ajamaan politiikkaan. Neuvoston uudet turvallisuuden määrittelyt tulisi tulkita sekä yhdysvaltalaisesta että länsivetoisesta näkökulmasta. (Graubart 2008, 158, 170.) Ilmastonmuutoksen vakavuuden määrittelemättä jättäminen kuvaa Yhdysvaltojen kokouksen aikaista kantaa kansainväliseen ilmastopolitiikkaan. Se ei ollut halukas osallistumaan ilmastotoimiin, joten se ei myöskään määrittele ilmastonmuutosta turvallisuusuhaksi.

Venäjän edustajan puheenvuorosta on havaittavissa samoja elementtejä kuin Yhdysvaltojen puheessa. Puheenvuoro painottuu pitkälti valtion omien ilmastotekojen luettelointiin. Yli puolet puheenvuorosta käsittelee Venäjän tekemiä ilmastotoimia. Puheenvuoron lopussa mainitaan, että ilmastonmuutoksen käsittelyyn on jo olemassa paljon areenoita. Ennen sen toteamista puheenvuoro koostui tällaisesta argumentoinnista:

Russia is an active participant in the international climate process. At all of its stages, we have consistently advocated and continue to advocate the consolidation of the efforts of all countries without exception in this area. [...] It was actually the decision of Russia to ratify the Kyoto Protocol that enabled that important instrument to enter into force. (UNSC 2007d, 17. Churkin, Venäjä.)

Kuten argumentista on havaittavissa, myös Venäjän puheenvuorossa ylläpidettiin prestiisiä ja nostatettiin sitä esittelemällä omia ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta merkittäviä saavutuksia. Prestiisiä voidaan tuoda esiin pelkästään itsensä takia, mutta sen avulla ylläpidetään ennen kaikkea status quota (Morgenthau 1978, 85). Esitellessäni aiemmin Kioton pöytäkirjan vaiheita toin esiin, että sen on tulkittu olleen Venäjälle kannattava. Venäjän valtiollisiin intresseihin sopi ilmastopolitiikan jatkaminen vanhalla linjalla. Valtiolla ei ollut kokouksen aikaan tarvetta muuttaa tilannetta ilmastopolitiikassa, joten puheenvuorossa keskityttiin omien ilmastotekojen ja Kioton pöytäkirjan hyödyllisyyden ylistykseen.

Yhdysvaltojen ja Venäjän puheenvuorojen voi todeta mukailleen toisiaan. Ne eivät käyttäneet kehittyvien maiden tapaan voimakasta ja suoraa kritiikkiä vastustavan

argumentointinsa tukena. Tulkitsen, että niillä ei ollut siihen tarvetta. Yhdysvallat ja Venäjä ovat turvallisuusneuvoston pysyviä jäsenvaltioita ja pysyvien jäsenvaltioiden intressit vaikuttavat siihen, mitä asioita neuvostossa lopulta käsitellään. Niillä oli valtaa päättää, ettei asia etene neuvostossa puhetta pidemmälle, jos ne eivät itse sitä halua. Siten niiden ei tarvinnut kiistää neuvoston mandaattia aiheen käsittelyyn ja ne pystyivät käyttämään puheenvuoronsa omien ympäristötekojensa esittelyyn. Tämä kuvaa osaltaan tilanteen päätöksentekonäytösmäisyyttä.

4 LOPPUPÄÄTELMÄT

Turvallisuusneuvoston vuoden 2007 kokous ilmastonmuutoksen turvallisuusvaikutuksista ilmentää sitä, kuinka yksi poliittinen debatti voi liittyä käsiteltävän aiheen lisäksi moneen muuhun asiaan. Kokous oli osanen tapahtumien sarjassa, jossa ilmastonmuutoksen ja turvallisuusuhkien välille rakennettiin yhteyttä. Kokouksessa käytetyt eriävät puheenvuorot ja vaihtelevat diskurssit osoittavat sen, miten kiistanalainen aihe ilmastonmuutokseen vastaaminen kansainvälisissä debateissa on ollut. Neuvosto oli uusi paikka ilmastonmuutoksen käsittelylle ja se korostaa sitä, kuinka aiheen poliittinen merkitys kasvoi kyseisenä ajankohtana. Kokous ilmentää osaltaan myös turvallisuusneuvoston tehtäväkentässä tapahtuneita muutoksia, jotka liittyvät neuvoston legitimizeettiin ja auktoriteettiin kansainvälisissä suhteissa. Neuvostossa vallinneista poliittisista virtauksista johtuen kokoukseen osallistuneet toimijat eivät välttämättä ole edes odottaneet, että neuvosto ottaa ilmastonmuutoksen käsittelyn agendalleen. Siten kokous on voinut olla päätöksentekonäytös, jossa ilmastonmuutoksen vaikutuksista on rakennettu mielikuvia maailman merkittävimmällä kansainvälisellä foorumilla.

Ilmastonmuutoksesta rakennetuilla mielikuvilla perusteltiin sitä, tuleeko turvallisuusneuvoston ottaa kantaa ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. YK:n toimintarakente otettiin mukaan keskusteluun, jonka alkuperäisenä tarkoituksena oli pohtia ilmastonmuutoksen turvallisuusvaikutuksia. Tämän tutkielman kannalta keskeinen tutkimuskysymys onkin ollut: *Kuinka kokoukseen osallistuneet valtiot argumentoivat turvallisuusneuvoston sopivuutta käydä keskustelua ilmastonmuutoksesta ja miten ne samalla määrittävät tilanteen vakavuutta?* Olen pyrkinyt vastamaan tutkielmassani edellä olevaan kysymykseen ja seuraavissa kappaleissa nivon nämä vastaukset yhteen. Tuon lisäksi esiin näkökulmia niistä muutoksista, joita turvallisuusneuvostossa ja kansainvälisessä ilmastopolitiikassa on kokouksen jälkeen tapahtunut.

Valtaosassa kokouksessa pidetyistä puheenvuoroista suhtauduttiin myönteisesti ilmastonmuutoksen käsittelyyn turvallisuusneuvostossa. Kannattavista näkökulmista tarkastelin kahta määrittelemääni viiteryhmää. Ilmastonmuutoksen käsittely turvallisuusneuvostossa antoi näille viiteryhmille mahdollisuuden tuoda julkisuuteen omaa poliittista agendaansa aiheen suhteen.

Ensimmäinen näistä viiteryhmistä oli jälkitekollistuneet moraaliset valtiot, joihin kuului myös kaksi turvallisuusneuvoston pysyvää jäsenvaltiota Britannia ja Ranska. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot käyttivät puheenvuoroissaan laajentunutta turvallisuuskäsitteistöä määritellessään ilmastonmuutoksen kansainvälistä rauhaa uhkaavaksi turvallisuusuhaksi. Laajentuneen turvallisuuskäsitteistön avulla viiteryhmän edustajat pystyivät perustelemaan turvallisuusneuvoston roolia kansainvälisessä ilmastonmuutoskeskustelussa. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot määrittelivät ilmastonmuutoksen konfliktin alkulähteenä ja uhkana kansainväliselle turvallisuudelle, joten neuvostolla perusteltiin olevan vastuu ottaa kantaa aiheeseen. Konfliktidiskurssin käyttö ei ole yhdentekevää, koska sen käytöllä voi olla merkittäviä vaikutuksia poliittisiin ratkaisuihin ja toimintatapoihin. Konfliktidiskurssin käyttö saa myös spekuloidaan sitä ajoivatko jälkitekollistuneet moraaliset valtiot väittämänsä kollektiivisen turvallisuuden sijaan pohjimmiltaan kansallisen turvallisuuden agendaa.

Toinen määrittelemistäni viiteryhmistä oli ilmastonmuutoksesta haavoittuvat valtiot, jotka kannattivat aiheen käsittelyä neuvostossa. Tämän viiteryhmän yhteydessä tarkastelin nimenomaan pienten kehittyvien saarivaltioiden edustajien puheenvuoroja. Pienet kehittyvät saarivaltiot käyttivät inhimillisen turvallisuuden näkökulmia kuvaillessaan valtioidensa olemassaolon vaarantumista ja siten myös perustellessaan neuvoston mandaatin sopivuutta ilmastonmuutoksen käsittelyyn. Pienet kehittyvät saarivaltiot kannattivat äänekkäimmin kokouksen toimijoista sitä, että turvallisuusneuvosto ottaa ilmastonmuutoksen turvallisuusuhat agendalleen. Ne pyrkivät ilmastonmuutoksen turvallistamiseen ja siihen, että neuvosto laajentaisi tehtäväkenttäänsä ympäristön turvallisuuden sektorille.

Näiden kahden viiteryhmän puheenvuoroissa ilmastonmuutoksen argumentoitiin aiheuttavan uhkia, jotka vaikuttavat kansainväliseen turvallisuuteen. Neuvoston sopivuutta ilmastonmuutoksen käsittelyyn perusteltiin muun muassa sillä, että YK:n toimielimet tekisivät parempaa yhteistyötä keskenään. Ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa kannatettiin kuitenkin ennen kaikkea siitä syystä, että ilmastonmuutoksen turvallisuusuhat saisivat globaalia huomiota. Neuvoston aiheelle antamalla huomiolla pyrittiin vaikuttamaan kansainvälisen ilmastopoliittikan suuntaviivoihin. Jälkitekollistuneet moraaliset valtiot olivat ottaneet ilmastonmuutokseen vastaamisen tärkeäksi poliittiseksi

agendaksi moraalisisista vastuunkantosyistä ja pienet kehittyvät saarivaltiot taas taistelivat valtioidensa selviämisen puolesta. Nämä viiteryhmät olivat valmiita laajentamaan neuvoston tehtäväkenttää, koska se mukaili niiden poliittisia tavoitteita.

Kaikki kokouksen toimijat eivät silti pitäneet turvallisuusneuvostoa sopivana paikkana käydä ilmastonmuutoskeskustelua. Kolmas ja neljäs tarkastelemani viiteryhmä käyttivät toisistaan poikkeavia argumentoinnin keinoja ja perusteluja vastustaessaan aiheen käsittelyä neuvostossa. Ilmastonmuutoksen käsittely turvallisuusneuvostossa ei ollut näiden viiteryhmien poliittisten agendojen mukaista.

Kolmas kokouksen viiteryhmä oli kehittyvät maat, jotka kritisoivat ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa. Neuvoston pysyvistä jäsenvaltioista Kiina kuului tähän ryhmään. Viiteryhmän edustajat käyttivät argumenteissaan perinteistä turvallisuuskäsitteistöä, jolla turvallisuusneuvoston roolia ilmastonmuutoksen käsittelyssä kritisoitiin. Tämän viiteryhmän edustajat esittivät, että turvallisuusneuvostolla ei ole mandaattia ilmastonmuutoksen käsittelyyn, koska ilmastonmuutosta ei voi määritellä turvallisuushaksi vaan se on ennemmin kestävän kehityksen asia. Viiteryhmän mukaan ilmastonmuutoksen käsittely kuuluu muiden YK:n toimielinten tehtäväkenttään ja neuvoston rakenne on liian epädemokraattinen aiheen käsittelyyn. Eräät viiteryhmän edustajista pitivät kokousta jälkiteollistuneiden maiden yrityksenä väistää vastuuta ilmastonmuutoksen hoidossa. Nämä edustajat korostivat samalla valtioidensa arvovaltaa kritisoimalla sitä, että jälkiteollistuneet valtiot yrittivät määritellä turvallisuuspoliittisia raameja uusiksi. Jännite kehittyvien ja teollistuneiden maiden välillä oli siis voimissaan kokouksessa.

Neljäntenä viiteryhmänä käsittelin prestiisiään ylläpitävien suurvaltojen, Venäjän ja Yhdysvaltojen puheenvuoroja. Tulkitsin näiden valtioiden puheenvuorot vastustavina kannanottoina, vaikka kummassakaan niistä ei sanottu suoraan, voiko turvallisuusneuvostossa käsitellä ilmastonmuutosta. Venäjän ja Yhdysvaltojen puheenvuoroissa keskityttiin lähinnä siihen millaisia edistysaskeleita ne ovat omilla ilmastotoimillaan saaneet aikaan. Puheenvuoroista oli havaittavissa, että ne hyödynsivät tilanteen prestiisin ylläpitoon. Niillä ei ollut tarvetta esittää syitä siihen, miksi turvallisuusneuvostossa ei pitäisi käsitellä ilmastonmuutosta, koska neuvoston pysyvinä jäsenvaltioina ne pääsevät itse vaikuttamaan neuvoston linjauksiin.

Kokousta kritisoivissa näkökannoissa oli keskeistä, että niissä ei määritelty ilmastonmuutosta turvallisuusuhkana. Näissä puheenvuoroissa huomio siirrettiin puhujasta riippuen eri tavoin pois kokouksen alkuperäisestä aihepiiristä, eli siitä kuinka ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkiin voitaisiin kansainvälisessä yhteisössä vastata yhtenäisemmin. Ilmastonmuutoksen määrittely turvallisuusuhaksi ei käynyt kaikille kokouksen osallistujille todennäköisesti siksi, että se herättää kysymyksiä uhkiin vastaamisen kustannuksista ja mahdollista vastuualueiden kasvamista kansainvälisissä ilmastositomuksissa. Tämä ei olisi sopinut kokousta vastustavien toimijoiden poliittisiin agendoihin. Siitä syystä kehittyvät maat rakensivat ilmastonmuutoksen vaikutuksista mielikuvaa jonain muuna asiana kuin kansainvälistä rauhaa uhkaavana tekijänä ja keskustelun päähuomio pyrittiin siirtämään mandaattikysymykseen. Yhdysvallat ja Venäjä eivät kokeneet samanlaista painetta turvallisuusneuvoston roolin kiistämiseen aiheessa, vaikka aihe ei sopinut niidenkään poliittisiin intresseihin. Niillä oli valtaa ja mahdollisuuksia toimia omien etujensa mukaisesti, joten niiden ei tarvinnut välittää muiden pyrkimyksistä asian suhteen.

Päätöksentekonäytöksen näkökulmista ilmastonmuutos sai merkittävää kansainvälistä huomiota. Voi tulkita, että kannattavia näkökulmia edustaneet toimijat onnistuivat puheenvuoroissaan tietoisuuden lisäämisessä ja asian edistämässä YK:ssa. Pari vuotta kokouksen pitämisen jälkeen yleiskokous otti ilmastonmuutoksen turvallisuusuhkien käsittelyn agendalleen ja teki siitä päätöslauselman, jossa huomioidaan myös vuoden 2007 turvallisuusneuvoston kokous (ks. General Assembly 2009). Tietysti yleiskokous voi antaa vain suosituksia, mutta ilmastonmuutoksen ottaminen vakavasti eteni jälleen yhden askeleen eteenpäin. YK:n tasolla tunnustettiin, että ilmastonmuutos on turvallisuusuhka, joka vaatii globaalina ongelmana globaalintason toimintaa.

Kokous ilmensi ilmastonmuutokseen liittyvän turvallisuusuhan tunnustamisen lisäksi sitä kuinka turvallisuusneuvoston määritelmät turvallisuudesta ovat olleet murroksessa 2000-luvulla. Kokousta vastustaneet toimijat kritisoivat juuri turvallisuusuhkien uudelleenmäärittelyä, joka vaikuttaa keskeisesti neuvoston toimintaan ja tehtäväkenttään. Kyseiseen aikaan spekulointiin, alkaako turvallisuusneuvosto määritellä ympäristöongelmia turvallisuusuhkiksi, koska se käsitteli yhä uudenlaisia asiakokonaisuuksia ja otti niitä agendalleen (Johnstone 2008, 83). Turvallisuusneuvostossa on kokouksen jälkeen palattu

muutamaan otteeseen keskustelemaan ilmastonmuutoksen turvallisuushista ja näissä kokouksissa on edelleen esitetty kritiikkiä siitä, että neuvosto ei ole sopiva foorumi ilmastonmuutoksen käsittelyyn. (ks. United Nations 2011; United Nations 2013; United Nations 2015.)

Ilmastonmuutoksen käsittelyä neuvostossa voi arvioida siitä näkökulmasta, että neuvosto laajentaa tehtäväkenttäänsä yhä uudempiin asiakokonaisuuksiin samalla, kun se ei pysty tekemään ratkaisuja tilanteissa, joissa kansainvälinen yhteisö on odottanut sen todella toimivan. Neuvosto ei ole vahvasta poliittisesta paineesta huolimatta saanut tehtyä ratkaisuja esimerkiksi Syyrian sisällissodan suhteen. Neuvoston tehtäväkentän laajentaminen samalla, kun se ei pysty poliittisista kiistoista johtuen antamaan sotatilanteisiin ratkaisuja, syö väistämättä sen uskottavuutta ja siten myös auktoriteettia kansainvälisissä suhteissa.

Kokouksesta on kulunut kymmenen vuotta ja myös kansainvälinen ilmastodebatti on kokenut käännteitä tässä välissä suuntaan, jos toiseenkin. Ilmastonmuutoksen kiistäminen vaikutti jääneen taka-alalle 2010-luvulla ja sen turvallisuushkia on pidetty lähes itsestäänselvytenä debateissa. Huomio keskusteluissa on kiinnittynyt yhä enemmän ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi sopeutumisen kysymyksiin, jotka liittyvät ennen kaikkea turvallisuuskäsitteisiin.

Kansainvälisen ilmastodebatin käännteitä voi havainnoida tarkastelemalla turvallisuusneuvoston pysyvien jäsenvaltioiden ja maailmanpolitiikan voimakkaiden toimijoiden ilmastopolitiikkaa. EU, Kiina, Yhdysvallat ja Venäjä ovat tehneet kymmenen vuoden kuluessa erilaisia poliittisia ratkaisuja ilmastonmuutokseen liittyen. EU:n politiikassa ilmastonmuutos on edelleen tärkeässä osassa ja se luo itsestään aktiivista edelläkävijän kuvaa ilmastokeskusteluissa. Kiina ei kokouksen aikaan osoittanut intressejä ilmastotoimiin, mutta tilanne on nykyään täysin toinen. Kiina ottaa ilmastonmuutoksen vastaisen toiminnan vakavasti, koska sen kaupungit kärsivät mittavista ilmansaasteongelmista. Vuonna 2007 Yhdysvaltojen presidenttinä oli George W. Bush, jonka hallinto ei ajanut kansainvälisiä ilmastoasioita eteenpäin. Barack Obaman hallinto (2009–2017) puolestaan piti niitä tärkeinä.

Pariisissa vuonna 2015 pidetyssä YK:n ilmastopöytäsoittimuksen 21. osapuolilokokouksessa maailman valtiot työskentelivät määrätietoisesti kattavan kansainvälisen ilmastopöytäsoittimuksen aikaansaamiseksi. Hiilidioksidipäästöjen suurimmat tuottajat Kiina ja Yhdysvallat sitoutuivat ilmastomuutoksen vastaiseen työskentelyyn. Pariisin kokouksen jälkeen vaikutti siltä, että kansainvälisessä yhteisössä vallitsee kohtuullinen konsensus ilmastomuutoksesta ja siitä seuraavista ongelmista. Konsensus oli kuitenkin lyhytaikaista. Yhdysvaltain vuonna 2017 valitun presidentin Donald Trumpin hallinto vaikuttaa tekevän täyskäännöksen suhtautumisessaan ilmastomuutoksen. Trump on korostanut hiiliteollisuuden asemaa ja valinnut hallintoonsa ilmastomuutoskriitikoita. Lisäksi hän lupasi vaalikampanjassaan irrottaa Yhdysvallat Pariisin ilmastopöytäsoittimuksesta. Venäjän intressit kansainvälisessä politiikassa suuntautuvat puolestaan pitkälti muihin asioihin kuin ilmastokysymyksiin ja valtion talous pohjautuu fossiilisten polttoaineiden kauppaan.

Kymmenessä vuodessa kansainvälisessä ilmastopolitiikassa on siis tapahtunut useita muutoksia eri suuntiin. Osa äänekkäistä vastustajista on siirtynyt mukaan ilmastomuutoksen vastaiseen kamppailuun ja osa pysynyt vanhalla linjallaan. Näiden maailmanpolitiikan voimakkaiden toimijoiden intresseihin peilaten turvallisuusneuvostossa tullaan tuskin lähivuosina viemään ilmastomuutoksen käsittelyä satunnaisia keskusteluja enempiä eteenpäin. Ilmastomuutoksen voi todeta olevan edelleen poliittista peliä, joka mukailee kansainvälisen politiikan voimakkaiden toimijoiden sen hetkisiä intressejä.

AINEISTO

UNSC (2007a): Letter dated 5 April 2007 from the Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the United Nations addressed to the President of the Security Council. Saatavilla <<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/297/71/PDF/N0729771.pdf?OpenElement>>, luettu 2.12.2016.

UNSC (2007b): Letter dated 12 April 2007 from the Chargé d'affaires a.i. of the Permanent Mission of Cuba to the United Nations addressed to the President of the Security Council. Saatavilla <<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/306/70/PDF/N0730670.pdf?OpenElement>>, luettu 2.12.2016.

UNSC (2007c): Letter dated 16 April 2007 from the Permanent Representative of Pakistan to the United Nations addressed to the President of the Security Council. Saatavilla <<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/308/70/PDF/N0730870.pdf?OpenElement>>, luettu 2.12.2016.

UNSC (2007d): Security Council Sixty-second year 5663rd meeting Tuesday, 17 April 2007, 10 a.m. New York. Saatavilla <http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.5663> , luettu 3.3.2017.

UNSC (2007e): Security Council Sixty-second year 5663rd meeting Tuesday, 17 April 2007, 3 p.m. New York. Saatavilla <[http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.5663\(Resumption1\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.5663(Resumption1))> , luettu 3.3.2017.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti (2011): Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.

Andreopoulos, George J. (2008): The challenges and perils of normative overstretch. Teoksessa Cronin, Bruce ja Ian Hurd (toim.): The UN Security Council and the Politics of International Authority. Lontoo & New York: Routledge, 105–128.

Aristoteles (2000): Retoriikka. Helsinki: Gaudeamus.

Brauch, Hans Günter & Scheffran, Jürgen (2012): Introduction. Teoksessa Scheffran, Jürgen, Michael Brzoska, Hans Günter Brauch, Peter Michael Link ja Janpeter Schilling (toim.): Climate Change, Human Security and Violent Conflict: Challenges for Societal Stability. Berliini: Heidelberg Springer, 3–40.

Brzoska, Michael (2009): The Securitization of Climate Change and the Power of Conceptions of Security. Sicherheit und Frieden 27:3, 197–208. Saatavilla <http://www.sicherheit-und-frieden.nomos.de/fileadmin/suf/doc/Aufsatz_SuF_09_03.pdf>, luettu 7.10.2016.

Buzan, Barry & Waever, Ole & de Wilde, Jaap (1998): Security. A new framework for analysis. Boulder: Lynne Rienner.

Burke, Kenneth (1969): A grammar of motives. Berkeley: University of California Press.

Clapp, Jennifer & Helleiner, Eric (2012): International political economy and environment: back to the basics? International Affairs 88:3, 485–501. Saatavilla <<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-2346.2012.01085.x/abstract>>, luettu 15.4.2017.

Cohen, Raymond (1987): Theatre of Power: The Art of Diplomatic Signaling. New York: Longman.

Cronin, Bruce (2008): International consensus and the changing legal authority of the UN Security Council. Teoksessa Cronin, Bruce ja Ian Hurd (toim.): The UN Security Council and the Politics of International Authority. Lontoo & New York: Routledge, 57–79.

Cronin, Bruce & Hurd, Ian (2008a): Introduction. Teoksessa Cronin, Bruce ja Ian Hurd (toim.): The UN Security Council and the Politics of International Authority. Lontoo & New York: Routledge, 3–23.

Cronin, Bruce & Hurd, Ian (2008b): Conclusion: assessing the Council's authority. Teoksessa Cronin, Bruce ja Ian Hurd (toim.): The UN Security Council and the Politics of International Authority. Lontoo & New York: Routledge, 199–214.

Detraz, Nicole & Betsill, Michelle M. (2009): Climate Change and Environmental Security: For Whom the Discourse Shifts. *International Studies Perspectives* 10:3, 303–320. Saatavilla <<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1528-3585.2009.00378.x/full>>, luettu 4.4.2016.

Gardiner, Stephen M. (2010): Ethics and Global Climate Change. Teoksessa Gardiner, Stephen M., Simon Caney, Dale Jamieson ja Henry Shue (toim.): Climate ethics: essential readings. Oxford & New York: Oxford University Press, 3–36.

General Assembly (2009): Climate change and its possible security implications: resolution adopted by the General Assembly. Saatavilla <<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/487/65/pdf/N0848765.pdf?OpenElement>>, luettu 10.3.2017.

Graubart, Jonathan (2008): NGOs and the Security Council: authority all around but for whose benefit? Teoksessa Cronin, Bruce ja Ian Hurd (toim.): The UN Security Council and the Politics of International Authority. Lontoo & New York: Routledge, 154–172.

Habermas, Jürgen (2004): Julkisuuden rakennemuutos: Tutkimus yhdestä kansalaisyhteiskunnan kategoriasta. Tampere: Vastapaino.

Hart, Roderick P. (1997): Modern Rhetorical Criticism. Boston: Allyn and Bacon.

Homer-Dixon, Thomas F. (1999): Environment, scarcity, and violence. Princeton: Princeton University Press.

Hurd, Ian (2007): After Anarchy: Legitimacy and Power in the United Nations Security Council. Princeton: Princeton University Press.

Hurd, Ian (2008): Theories and tests of international authority. Teoksessa Cronin, Bruce ja Ian Hurd (toim.): The UN Security Council and the Politics of International Authority. Lontoo & New York: Routledge, 23–39.

Intergovernmental Panel on Climate Change (2007): Climate Change 2007: Synthesis Report. IPCC Fourth Assessment Report. Saatavilla <https://www.ipcc.ch/publications_and_data/publications_ipcc_fourth_assessment_report_synthesis_report.htm>, luettu 15.4.2017.

Johnstone, Ian (2008): The Security Council as legislature. Teoksessa Cronin, Bruce ja Ian Hurd (toim.): The UN Security Council and the Politics of International Authority. Lontoo & New York: Routledge, 80–104.

Koski, Anne (2005): Niinkö on jos siltä näyttää? Kuva ja mielikuva Suomen resursseina kansainvälisessä politiikassa. Kansainvälisen politiikan väitöskirja, Tampereen yliopisto. Helsinki: Tutkijaliitto.

Kurtz, Gerrit (2012): Securitization of Climate Change in the United Nations 2007–2010 Teoksessa Scheffran, Jürgen, Michael Brzoska, Hans Günter Brauch, Peter Michael Link ja Janpeter Schilling (toim.): Climate Change, Human Security and Violent Conflict: Challenges for Societal Stability. Berliini: Heidelberg Springer, 669–684.

Leisma, Inka (toim.) (2009): Yhdistyneet kansakunnat: järjestelmä ja toiminta yksissä kansissa. Helsinki: Suomen YK-liitto.

Morgenthau, Hans J. (1978): Politics Among Nations: The Struggle For Power and Peace. New York: Alfred A. Knopf.

Oels, Angela (2012): From ‘Securitization’ of Climate Change to ‘Climatization’ of the Security Field: Comparing Three Theoretical Perspectives. Teoksessa Scheffran, Jürgen, Michael Brzoska, Hans Günter Brauch, Peter Michael Link ja Janpeter Schilling (toim.): Climate Change, Human Security and Violent Conflict: Challenges for Societal Stability. Berliini: Heidelberg Springer, 185–206.

Palonen, Kari (1988): *Tekstistä Politiikkaan: Johdatusta tulkintataitoon*. Tampere: Vastapaino.

Palonen, Kari (2012): *Parlamentarismi retorisena politiikkana*. Tampere: Vastapaino.

Perelman, Chaïm (1996): *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.

Stern, Nicholas (2007): *The economics of climate change: the Stern review*. Cambridge: Cambridge University Press.

Sylvan, David & Graff, Corienne & Pugliese, Elisabetta (1998): *Status and Prestige in International Relations*. Konferenssipaperi, Third Pan-European International Conference and Joint Meeting with the International Studies Association, Wien, 16–19.9.1988.

Trombetta, Maria J. (2012): *Climate Change and the Environmental Conflict Discourse*. Teoksessa Scheffran, Jürgen, Michael Brzoska, Hans Günter Brauch, Peter Michael Link ja Janpeter Schilling (toim.): *Climate Change, Human Security and Violent Conflict: Challenges for Societal Stability*. Berliini: Heidelberg Springer, 151–164.

United Nations (1945): *Charter of the United Nations and the Statute of International Court of Justice*. Saatavilla <<https://treaties.un.org/doc/Publication/CTC/uncharter.pdf>> , luettu 10.10.2016.

United Nations (2007): *Security Council holds first- ever debate on impact of climate change on peace, security, hearing over 50 speakers*. Lehdistöiedote. Saatavilla <<https://www.un.org/press/en/2007/sc9000.doc.htm>>, luettu 14.11.2016.

United Nations (2011): *Security Council, in Statement, Says ‘Contextual Information’ on Possible Security Implications of Climate Change Important When Climate Impacts Drive Conflict*. Lehdistöiedote. Saatavilla <<http://www.un.org/press/en/2011/sc10332.doc.htm>>, luettu 14.11.2016.

United Nations (2013): *Press Conference on Impact of Climate Change on Marshall Islands*. Lehdistöiedote. Saatavilla <http://www.un.org/press/en/2013/130215_MI.doc.htm>, luettu 14.11.2016.

United Nations (2015): Issues Facing Small Island Developing States ‘Global Challenges’ Demanding Collective Responsibility, Secretary-General Tells Security Council. Lehdistötiedote. Saatavilla <<http://www.un.org/press/en/2015/sc11991.doc.htm>>, luettu 14.11.2016.

United Nations Security Council (1983): Provisional rules of procedure of the Security Council. Saatavilla <<http://www.un.org/ar/sc/pdf/rules.pdf>>, luettu 12.3.2017.

United Nations Security Council (2005): Security Council Resolution 1625: On adoption of the declaration on strengthening the effectiveness of the Security Council’s role in conflict prevention, particularly in Africa. Saatavilla <<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/510/64/PDF/N0551064.pdf?OpenElement>>, luettu 4.11.2016.

United Nations Security Council (2016): What is the Security Council? Turvallisuusneuvoston verkkosivut. Saatavilla <<http://www.un.org/en/sc/about/>>, luettu 22.9.2016.

Weber, Max (1993): From Max Weber: Essays in sociology. Gerth, Hans H. ja Wright C. Mills (toim.) Lontoo: Routledge.

White, Nigel. D. (1996): The law of international organizations. Manchester & New York: Manchester university press.

World Commission on Environment and Development (1987): Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. Saatavilla <<http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>>, luettu 29.1.2016.

MEDIALÄHTEET

Al Jazeera English (18.4.2007): Security Council debates climate. Saatavilla <<http://www.aljazeera.com/news/americas/2007/04/2008525122549874309.html>>, luettu 14.11.2016.

BBC (18.4.2007): First climate debate divides UN. Saatavilla <news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/6562251.stm>, luettu 14.11.2016.

China Daily (18.4.2007): Security Council tackles climate change. Kirjoittaja: AP. Saatavilla <http://www.chinadaily.com.cn/world/2007-04/18/content_853706.htm>, luettu 14.11.2016.

The Guardian (18.4.2007): Climate change threatens security, UK tells UN.

Kirjoittaja: Andrew Clark. Saatavilla <<https://www.theguardian.com/environment/2007/apr/18/greenpolitics.climatechange>>, luettu 14.11.2016.

The New York Times (18.4. 2007): U.N Council Hits impasse over debate on warming.

Kirjoittaja: Reuters. Saatavilla <<http://www.nytimes.com/2007/04/18/world/18nations.html>>, luettu 14.11.2016.